ORTODOKSİA
Ahlakî ve dinî resale
Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS
Mahal idare
FENER RUM PATRİKHAN

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ
Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΓ' — ΚΠολις. — Ἰούλιος 1938. — Τεῦχος 7.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΕΝΤΕ ΑΙΩΝΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι ΨΕΥΔΟΣΥΝΟΔΟΝ

Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1438 ἀπεβιβάζετο εἰς Βενετίαν ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀτυχῆ Πατριάρχην Ἰωσὴφ τὸν δεύτερον. Ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ σύνοδος ἐκ καθολικῶν καὶ ὀρθοδόξων ἐν Φερράρᾳ τῆς Ἰταλίας πρὸς ἄρσιν τοῦ μεγάλου μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας σχίσματος. Τῇ 9 Ἀπριλίου τοῦ ἰδίου ἔτους συνεκροτήθη ἡ πρώτη κοινὴ συνεδρία Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Φερράρας. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ ἑπομένου ἔτους ἡ σύνοδος μετετέθη εἰς τὴν γραφικὴν Φλωρεντίαν. Τῇ 10 Ἰουνίου ἀπέθανεν ὁ Πατριάρχης Ἰωσὴφ ὑποκύψας εἰς τὰς στερήσεις καὶ τὰς κακουχίας καὶ τῇ 5 Ἰουλίου ὑπεγράφη ἡ πρᾶξις τῆς

ἑνώσεως, ἢ ἄλλως « ἑνωτικὸν » λεγομένη. Οἱ Λατῖνοι κατορθώσαντες νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου — τὸ ὁποῖον δὲν ὑπέγραψαν οἱ σοβαρώτεροι ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου καὶ μάλιστα ὁ στερρὸς τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος Μάρκος ὁ Ἐφέσου ὁ Εὐγενικός — ἀπεκάλεσαν τὴν σύνοδον ἐκείνην Οἰκουμενικὴν καὶ ἔψαλλον ἐπινικίους διθυράμβους. Οὐδέποτε ἔπαυσαν οἱ Δυτικοὶ ἀποδίδοντες μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τῆς συνειδήσεως ἐπεκράτει ἡ βία καὶ ἡ δύναμις τῆς ἀπειλῆς τοῦ ἐκ πείνης θανάτου. Παρῆλθον ἔκτοτε πεντακόσια ἔτη. Οἱ παπικοὶ μνήμονες πάντοτε τῶν κατ' αὐτοὺς μεγάλων καὶ σημαντικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου ἑώρτασαν τὴν πεντακοσιετηρίδα τῆς συνελεύσεως ἐκείνης ἰδίᾳ εἰς τοὺς καθολικοὺς κύκλους τῶν βαλτικῶν χωρῶν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ ἀπό τινων ἐτῶν ἀσχολούμενος μὲ τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν Ἀρχείων τοῦ Βατικανοῦ γερμανοκαθολικὸς Ἰησουΐτης G. Hofmann ἐδημοσίευσε γερμανιστὶ τὸ περιεχόμενον τῶν συνεδριῶν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Ψευδοσυνόδου [1]. Ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ σύντομον ἱστορικὴν περίληψιν τῶν διαφόρων φάσεων τῆς συνόδου Φερράρας - Φλωρεντίας - Ρώμης (1438-1445) μετὰ φωτοτυπίας ἑνὸς μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς περὶ ἑνώσεως πράξεως, περιέχοντος τὰς ὑπογραφὰς μητροπολιτῶν καὶ καθηγουμένων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸ αὐτῶν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ζ΄ τοῦ Παλαιολόγου. Τὸ ἄρθρον δημοσιευθὲν εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Βατικανοῦ « L'osservatore romano » (ὁ Ρωμαῖος Παρατηρητής) φέρει τὸν τίτλον « Le concilio di Firenze » ἡ σύνοδος τῆς Φλωρεντίας. Ἀφήνω ὅτι ὁ Hofmann ἐπαναλαμβάνει τὴν πολλάκις διαθρυλληθεῖσαν ὑπὸ τῶν Λατίνων διαθήκην τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ τοῦ Β΄, καθ' ἣν οὗτος ἐξέφραζε τὴν « πρὸς τὴν παπικὴν ἐκκλησίαν πίστιν του » (aveva

[1]) «Orientalia christiana periodica» ἔτος 1937 σ. 110—140.

lasciato un testamento di fideltà verso la Chiesa romana). Αἱ ὑπὸ τοῦ Σιλβέστρου Συροπούλου καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐξιστορηθεῖσαι πράξεις τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδοσυνόδου οὐδεμιᾶς τοιαύτης διαθήκης τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Βου ποιοῦνται μνείαν. Τοὐναντίον εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Συροπούλου καταφαίνεται ἡ βαθεῖα ἀγανάκτησις τοῦ Πατριάρχου ἐκείνου ὁσάκις ὁ Πάπας ἢ οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ ἀπεπειρῶντο ἔργῳ νὰ ἐξευτελίσωσι τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα καὶ νὰ καταρρίψωσι τὴν θέσιν καὶ τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ἄλλως τε καὶ ἐν τῷ ὅρῳ τῆς ἑνώσεως — τῷ ἑλληνικῷ κειμένῳ — τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα ἀνεγνωρίζετο κατὰ τρόπον τοιοῦτον (συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας) ὥστε κατὰ βάθος ἐπρόκειτο μᾶλλον περὶ πρωτείου τιμῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ συζήτησις αὕτη ἐξέρχεται τῶν ὁρίων ἑνὸς ἄρθρου, ἂς ἐρωτήσωμεν ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποπείρας ἐκείνης μετὰ 500 ἔτη; Μεγαλυτέρα ἀπομάκρυνσις τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, δημιουργία αἰσθημάτων ἀποστροφῆς κατὰ τῶν Λατίνων. Ἐπειδὴ ἐμπράκτως ἀπέτυχε τὸ ἔργον τῆς ἑνώσεως ἐν Φλωρεντίᾳ ἐζητήθη καὶ ἐπεδιώχθη ὁ διὰ τῶν μοναχικῶν ταγμάτων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἰησουϊτικῶν προσηλυτισμὸς τῶν ὀρθοδόξων κατ' ἄτομα. Ἱδρύθησαν διάφορα προπαγανδιστικὰ σχολεῖα ἐν Ρώμῃ καὶ ἐν Ἀνατολῇ. Ἡ προπαγάνδα ἴσως κατώρθωσε νὰ ἐπηρεάσῃ καί τινας ἀνωτέρους κληρικούς, ἰδίως κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐδημιούργησαν λόγοι ἐντελῶς ξένοι πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις. Τεσσαράκοντα πέντε ἔτη μετὰ τὴν ψευδοσύνοδον τῆς Φλωρεντίας ἐπὶ Πατριάρχου Συμεὼν ἐν ἔτει 1484 σύνοδος συγκληθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει οὐ μόνον κατεδίκασε τὴν βεβιασμένην ἕνωσιν τῆς ψευδοσυνόδου Φλωρεντίας, ἀλλὰ καὶ ἀκολουθίαν συνέταξε διὰ « ***τοὺς ἐκ τῶν λατινικῶν αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας*** τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ ». Περὶ τὰ μέσα δὲ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐπὶ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε' καὶ ἀναβαπτισμὸς ἐθεσπίσθη διὰ τοὺς προσ-

ερχομένους ἐκ τῆς καθολικῆς εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν χριστιανούς. Ἡ ἀπόφασις αὕτη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς ἀντιχριστιανικῆς συμπεριφορᾶς τῆς καθολικῆς ἐν Ἀνατολῇ προπαγάνδας. Ἀναμφιβόλως καὶ δογματικαὶ διαφοραὶ ὑφίστανται μεταξὺ ρωμαιοκαθολικῆς καὶ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' αὗται δὲν κέκτηνται τόσην σοβαρότητα οἵαν αἱ μεταξὺ προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ὀρθοδοξίας διαφοραί. Τὸ μεγαλύτερον κώλυμα πρὸς ἕνωσιν τῶν δύο ἐκκλησιῶν, ἡ ἀληθὴς πέτρα τοῦ σκανδάλου, θὰ εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ περὶ διοικήσεως τῆς ἐκκλησίας παπικὴ ἀντίληψις. Τὸ πρωτεῖον τοῦ Πάπα ἀπὸ τιμητικῆς διακρίσεως — primus inter pares — ἀνήχθη εἰς δόγμα συμπληρωθὲν διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς συνόδου τοῦ Βατικανοῦ τοῦ 1870, καθ' ἣν ὁ Πάπας ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ἀλάθητος. Σύμφωνος πρὸς τὰ ἀνωτέρω τυγχάνει καὶ ἡ περὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν παπικὴ ἀντίληψις. Ἡ ἕνωσις αὕτη εἶναι προσέλευσις πρὸς τὸν «ὁρατὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας». Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνακωχῆς ὅτε ἀμερικανικὴ ἀντιπροσωπεία περιήρχετο τὰς ἐν Εὐρώπῃ χριστιανικὰς ἐκκλησίας διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἔργου τῆς παγκοσμίου χριστιανικῆς διασκέψεως περὶ πίστεως καὶ συστάσεως (τάξεως) ἀπετάθη καὶ πρὸς τὸν τότε Πάπαν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Βατικανοῦ ἦτο ἡ ἑξῆς. «Ὁ Πάπας ὡς διάδοχος τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμεῖ εἰμὴ μίαν ποίμνην, ἕνα ποιμένα... Προσεύχεται ὅπως οἱ μέλλοντες νὰ μετάσχωσι τοῦ συνεδρίου δυνηθῶσι διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ***νὰ ἴδωσι τὸ φῶς*** καὶ ἑνωθῶσιν ἐκ νέου μετὰ τοῦ ὁρατοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς δεχθῇ μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας»[2]. Ἡ ἕνωσις αὕτη δὲν σημαίνει ἄλλο τι παρὰ ὑποταγὴν εἰς τὸν Πάπαν. Δυστυχῶς καὶ μετὰ 500 ἔτη ἡ αὐτὴ νοοτροπία ἐπικρατεῖ ἐν Ρώμῃ. Ἡ νοοτρο-

---

2) Βλέπε ἐμὸν ἔργον « Union on rapprochement des églises chrétiennes Κ/πολις 1920 σ. 14, 15.

πία αὕτη καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ καὶ ἀντιλήψεις τοῦ παπισμοῦ καὶ ἐνέργειαι προὐκάλεσαν τὸ μέγα σχῖσμα τῶν Διαμαρτυρομένων, ἡμπόδισαν τὴν ἄρσιν τοῦ σχίσματος Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξασθενοῦσι τὴν καθόλου δύναμιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἴσως μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐπέλθῃ μεταβολή τις εἰς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλη ἀληθὴς μεγάλη σύνοδος εὕρῃ αὐτοὺς περισσότερον προπαρεσκευασμένους διὰ τὴν ἕνωσιν.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΙΟΔΙΔΑΚΤΩΝ

Ὑποβληθέντες ἤδη εἰς τὴν νενομισμένην γενικὴν ἐν τοῖς μαθήμασι δοκιμασίαν ὑπὸ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου ἀπελύθησαν ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας οἱ ὀκτὼ τελειοδίδακτοι τοῦ ἔτους τούτου, ἐνενηκοστοῦ τρίτου ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς γεραρᾶς Σχολῆς.

Τὴν τελετὴν τῆς καθιερώσεως αὐτῶν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐπηυλόγησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βενιαμίν, μετὰ τὴν εἰθισμένην Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν λειτουργίαν, συνιερουργούντων Αὐτῇ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, Προέδρου τῆς Ἐφορείας, Σάρδεων κ. Γερμανοῦ, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου καὶ Λαοδικείας κ. Δωροθέου, οἷς προσετέθη ἀκολούθως ἐν τῇ χοροστασίᾳ καὶ ὁ σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων κ. Θωμᾶς. Ἥ τε θεία λειτουργία καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα εἰδικὴ ἱεροτελεστία, διεξαχθεῖσαι μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς σεμνότητος καὶ μεγαλοπρεπείας, συνεκέντρωσαν πλήθη πιστῶν, πληρωσάντων καὶ αὐτὸν τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἱεροτελεστίας, ὁ Σχολάρχης, σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανός, καταλλήλως προσφωνῶν τοὺς τελειοδιδάκτους ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῆς Σχολῆς καὶ τὰς περὶ αὐτῶν ἐλπίδας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ μέρους δὲ αὐτῶν ἀπεχαιρέτισε τὴν Σχολὴν καὶ ἐξέφρασεν εὐγνώμονα αἰσθήματα ὁ Γεώργιος Βαρελόπου-

λος. Ἐν κατακλεῖδι ὡμίλησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐκφράσασα τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ καλῇ διεξαγωγῇ τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς καὶ ἀπευθύνασα σοφὰς συμβουλὰς καὶ ὑποθήκας πρὸς τοὺς ἀπολυομένους μαθητάς.

Εἶναι δὲ οὗτοι: Ἄνθιμος Παπαδόπουλος, ἐκ Κύπρου, Γεώργιος Βαρελόπουλος, ἐκ Κων/πόλεως, Γεώργιος Τσούμας, ἐξ Ἀμερικῆς, Ἐλευθέριος Στεφανίδης, ἐκ Κων/πόλεως, Ἠλίας Ρετσέλλης, ἐκ Κων/πόλεως, Παναγιώτης Παπαγεωργίου, ἐξ Ἀμερικῆς, Σεραφεὶμ Τσακόπουλος καὶ Χαράλαμπος Χαρισιάδης, ἐκ Κων/πόλεως.

Ἡ Σχολή, χάριτι θείᾳ, ἀπροσκόπτως διανύσασα τὸ ἔτος τοῦτο περιέλαβεν ἐν ὅλῳ πεντήκοντα τρεῖς μαθητὰς εἰς τὰς ἑπτὰ αὐτῆς τάξεις, τὰς τέσσαρας γυμνασιακὰς καὶ τὰς τρεῖς θεολογικάς, ἤτοι πέντε ἐν τῇ Α΄, τέσσαρας ἐν τῇ Β΄, δέκα ἐν τῇ Γ΄, δέκα ἐν τῇ Δ΄, ἑπτὰ ἐν τῇ Ε΄, ἐννέα ἐν τῇ ΣΤ΄ καὶ ὀκτὼ ἐν τῇ Ζ΄.

Προσφώνημα τοῦ Σχολάρχου.

«Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».
(Β΄ Κορινθ. 13, 11).

Προσέλθετε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς, φίλοι ὁμιληταί, ἵνα κομίσησθε τὰ βραβεῖα τῆς ἀθλήσεως ὑμῶν. Ἰδοὺ ἡ γεραρὰ Θεολογικὴ Σχολή, ἡ πνευματικὴ ὑμῶν μήτηρ καὶ τροφός, πανηγυρίζουσα σήμερον τὴν αἰσίαν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς παιδαγωγήσεως καὶ μορφώσεως ὑμῶν καὶ τὴν καθιέρωσιν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἡμέρᾳ οὕτως ἐπισήμῳ καὶ πανηγυρικῇ ἐπιβραβεύει τοὺς μόχθους ὑμῶν. Ἐπὶ ἑπταετίαν ὅλην, μετ' ἀγάπης ἴσης τῇ μητρικῇ γαλουχήσασα τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας καὶ ἐκ μικρῶν καὶ ἀκαταρτίστων προαγαγοῦσα ὑμᾶς εἰς ἄνδρας, ὡρίμους τήν τε θύραθεν καὶ τὴν ἔσω παιδείαν, εἰς διδασκάλους τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς θεολογίας, χαίρουσα καὶ ἀγαλλομένη, προπέμπει ἤδη ὑμᾶς ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀλλὰ τὴν ἐφ' ὑμῖν καύχησιν αὐτῆς καὶ χαρὰν καὶ τὸν ἔπαινον εὐπαρρησιάστως ἐξαγγέλλουσα τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι δὲν λησμονεῖ, οὐδὲ παραγνωρίζει ἣν ἔχει πρὸς ὑμᾶς ἱερὰν ὀφειλὴν ἐν τῇ ὑστάτῃ ταύτῃ μεθ' ὑμῶν ἐπικοινωνίᾳ. Πρὶν εὐχηθῇ ὑμῖν τὸ «κατευοδοῦσθε» θὰ ἀπευθύνῃ πρὸς ὑμᾶς τὰς τελευταίας αὐτῆς συμβουλὰς καὶ ὑποθήκας. Καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς στοργῇ διαγινώσκει καὶ διαβλέπει ὅτι

ἡ χαρὰ ὑμῶν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ διεξαγωγῇ τοῦ μαθητικοῦ ἀθλήματος δὲν εἶναι ἄμοιρος λύπης τινὸς καὶ ἀνησυχίας ἐπὶ τῷ ἀφ᾽ ἡμῶν χωρισμῷ καὶ τῇ ἐνατενίσει τοῦ ἀβεβαίου μέλλοντος. Στῆτε λοιπόν, ἀγαπητοί, μικρὸν ἔτι καὶ ἀκούσατε τὸ ὕστατον τῆς μητρικῆς φωνῆς, αὐτῆς ἐκείνης, ἣν ἐγνωρίσατε παρακολουθοῦσαν καὶ ρυθμίζουσαν πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἐνταῦθα ἀναστροφὴν διὰ διδασκαλίας καὶ ἐλέγχου, διὰ νουθεσίας καὶ καθοδηγίας.

***

«Ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν». Ταῦτα ἐπέστελλέ ποτε ὁ τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτοῦ Φιλιππησίους ἐπαινῶν καὶ στηρίζων τὴν ἀδιάπτωτον αὐτῶν ὑπομονὴν ἐν ταῖς θλίψεσι τῶν διωγμῶν. Ἀλλὰ τίς δὲν ἐμβλέπει ἐν τοῖς λόγοις τούτοις τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου τὸ διάγραμμα τῆς διακονίας καὶ τὸ ἔμβλημα τῆς ζωῆς τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς οὓς ἔλαχεν ὁ εὐγενὴς κλῆρος, οἱονεὶ θεῖόν τι καὶ ὑπερφυσικὸν χάρισμα, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἔκφρασιν, τοῦ πιστεύειν εἰς Χριστὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν; Ἐὰν ὁ κόσμος κεῖται πάντοτε ἐν τῷ πονηρῷ, ἔργον δὲ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ διαπλάσσῃ τὸ κοινωνικὸν φύραμα κατὰ τὰς σωτηριώδεις ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, πῶς διεξάγεται τὸ ἔργον τοῦτο εἰμὴ δι᾽ ἀγῶνος ἀδιαλείπτου πρὸς τὴν πολυμήχανον καὶ πολύμορφον ἁμαρτίαν; Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσω διὰ μακρῶν τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν σχέσιν αὐτῆς προς τὸν κόσμον; Ἔνθεν μὲν ἡ ψυχώλεθρος ἀθεΐα καταλιποῦσα ἤδη τὴν μόνωσιν τοῦ σπουδαστηρίου καὶ ἰταμῶς σοβοῦσα δι᾽ αὐτῶν τῶν ἀπλάστων λαϊκῶν μαζῶν ἀπειλεῖ νὰ κλονίσῃ αὐτὰς τὰς βάσεις τῆς πίστεως. Ἔνθεν δὲ ὁ χαμαιπέτης ὑλισμὸς ἀναπετάσας τὴν σημαίαν τῆς δῆθεν ἐλευθέρας σκέψεως καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀνασυγκροτήσεως προσκαλεῖ διὰ κηρύγματος ἐπαγωγοῦ εἰς ἀπάρνησιν τῶν παλαιῶν ἀξιῶν, εἰς κατάλυσιν παντὸς ὅ,τι σεμνὸν καὶ ὡραῖον παρέδωκαν οἱ αἰῶνες. Ἐνταῦθα μέν ὁ ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν πᾶσαν μετέρχεται μηχανὴν πρὸς διάσπασιν τῶν συνδέσμων τῆς ἀγάπης. Ἐκεῖ δὲ λύκοι βαρεῖς, κατὰ τὸ γραφικόν, ἄνδρες λαλοῦντες βλάσφημα καὶ διεστραμμένα, ἐχθροὶ ἐν σχήματι ἀδελφῶν, ἐπιβουλεύονται τὴν ἀκεραιότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Καὶ περαιτέρω, ἡ ἀδιαφορία περὶ τὴν πίστιν καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου τείνει νὰ μαράνῃ παρὰ τοῖς πιστοῖς τὴν πατροπαράδοτον ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν.

Τοιαῦται μὲν ἐν προχείρῳ σκιαγραφήματι αἱ περιστάσεις τῆς Ἐκκλησίας ὑφ᾽ ἃς ἀποσπᾶσθε τῶν μητρικῶν ἀγκαλῶν τῆς Σχολῆς καὶ ἀνταλλάσσετε τὸν ἀμέριμνον καὶ ἀπερίσπαστον βίον τῆς μελέτης πρὸς τοὺς κινδύνους τοῦ βιοτικοῦ ἀγῶνος. Τίνες δὲ αἱ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαυόμεναι ἐλπίδες τῆς

Ἐκκλησίας; Ἤ, ὀρθότερον εἰπεῖν, τίνα ὑμεῖς ὀφείλετε ἀνταπόδοσιν ὧν ἀπηλαύσατε ἀγαθῶν τῆς γενναιοδωρίας αὐτῆς; Τί ἄλλο, εἰμὴ αὐτὸ τὸ εἰς Χριστὸν πιστεύειν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν; Τί ἄλλο, εἰμὴ τὴν ἐν αὐταπαρνησίᾳ ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀθανάτων αὐτῆς ἰδεωδῶν καὶ τὴν πίστιν εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἣν καθηγίασαν ἡρώων αἵματα καὶ μαρτύρων καὶ περιεθρίγγωσαν θεοπνεύστων συνόδων συστήματα καὶ διέσωσε διὰ θυσιῶν ἀνεκδιηγήτων στρατιὰ ὅλη διακόνων τοῦ Εὐαγγελίου; Ἐὰν τὰ μεγάλα ἰδανικὰ καὶ αἱ εὐγενεῖς ἐπιδιώξεις ἀπαιτοῦσιν ἀφοσιώσεις καὶ ἡρωϊσμοὺς καὶ θυσίας, ποῖον ἰδανικὸν καὶ ποία ἐπιδίωξις δύναται νὰ παραβληθῇ κατὰ λόγον ἁγιότητος καὶ ἀνθρωπιστικῆς ἐνεργείας πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἀπὸ τοῦδε καλεῖσθε διάκονοι, καὶ ποία θυσία εἶναι εὐγενεστέρα καὶ τιμιωτέρα τῆς τοῦ πιστεύειν εἰς Χριστὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν;

Τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκπολιτιστικὴν αὐτῆς ἀξίαν καταμαθόντες ἐκ τῆς μακραίωνος αὐτῆς ἱστορίας, ἱστορίας ἀγώνων σκληρῶν μὲν ἀλλὰ καὶ καλλινίκων, πεποιθότες περὶ τῆς ἁγιότητος τῆς διακονίας ὑμῶν, σπεύσατε προθύμως ἐκεῖ ὅπου θὰ καλέσῃ ὑμᾶς τὸ καθῆκον. Προσκομίσατε τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότει τῆς ἁμαρτίας καθημένους, στηρίξατε τοὺς κλονιζομένους, παραμυθήσατε τοὺς ἐν θλίψει, ἀνεγείρατε τοὺς πεπτωκότας, κηρύξατε λύτρωσιν εἰς τοὺς δεσμώτας τῆς κακίας, προσαγάγετε ψυχὰς τῷ Κυρίῳ. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία πρὸ τῶν ἀναφαινομένων ἑκάστοτε κωλυμάτων καὶ τῶν κινδύνων τῆς ἀποστολῆς, μηδὲ δειλιάτω. Τὴν Ἐκκλησίαν ἠθέλησεν ἀκατάλυτον ὁ θεῖος αὐτῆς Ἱδρυτής. Τὴν ἀκήρατον δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐκ μικρῶν καὶ εὐτελῶν ὁρμηθεῖσα ὑπέταξε τὴν Οἰκουμένην εἰς τὸ ἱερώτατον τοῦ Ἐσταυρωμένου Σύμβολον, θαυμάζων καὶ ἐξαίρων ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης, «οὐδὲν τῆς Ἐκκλησίας δυνατώτερον», ἔλεγεν. «Ὁ Θεὸς ἔπηξε, τίς ἐπιχειρεῖ σαλεύειν; . . . Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; σεσίγηνται καὶ λήθῃ παραδέδονται. Ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; Ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἔσβεσται, τὰ ταύτης ἀθάνατα». Τί ἄλλο μαρτυρεῖ ἡ ὅλη αὐτῆς ἱστορία, εἰμὴ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετ᾽ αὐτῆς, πρόθυμος συνεργὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν τὸν «δυνάμενον σώζειν ἐκ θανάτου». Πιστεύσατε ὡς χάρισμα παρὰ Θεοῦ ἰσότιμον πρὸς τὴν δωρεὰν τῆς πίστεως τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ πάσχειν καὶ ἑτοίμως ἔχετε πρὸς πᾶσαν θλῖψιν. «Ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν». Καὶ ἐν τῇ πίστει ταύτῃ ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιοῦσθε.

Δύο τινὰ θὰ προφυλάξωσι τὴν πίστιν ὑμῶν κατὰ πάσης περιστατικῆς ἐναντιότητος· ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἁγνότης.

Διὰ τῆς προσευχῆς θὰ διατηρῆτε ἀδιάσπαστον τὸν σύνδεσμον μετὰ τοῦ

Θεοῦ. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ οὐδὲν ἄξιον λόγου κατορθοῦται. Διὰ ταύτης θὰ ἀνακαινίζητε ἑκάστοτε τὰς δυνάμεις ὑμῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν τῆς κλήσεως. Ἐν αὐτῇ θὰ εὕρητε τὴν ἀσφάλειαν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, τὴν φιλίαν ἐν τῇ μονώσει, τὴν παραμυθίαν ἐν τῇ θλίψει, τὴν βοήθειαν ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Ἐν πάσῃ περιστάσει τοῦ βίου προσεύχεσθε.

Διὰ τῆς ἁγνότητος θὰ ἔχητε γαληνιῶσαν τὴν συνείδησιν καὶ συμμαρτυροῦσαν ὑμῖν, ὅτι ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἔχετε ἐπίγνωσιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ θέσεως ὑμῶν, μὴ μερίζοντες τὴν διακονίαν μεταξὺ Χριστοῦ καὶ Βελίαρ, Θεοῦ καὶ μαμωνᾶ, μηδὲ ποιοῦντες τὸ ἀγαθὸν κατ' ὀφθαλμοδουλείαν καὶ ἀνθρωπαρέσκειαν, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ μόνῳ δουλεύοντες. Ποία ἡσυχία τοῦ κόσμου, ἢ ποία ἐπιβράβευσις εἶναι ἰσαξία πρὸς τὴν τοιαύτην μαρτυρίαν τῆς συνειδήσεως, ἥτις καθιστᾷ ἡμᾶς εὐπαρρησιάστους παρὰ Θεῷ καὶ ἰσχυροὺς ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος; Τηρήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς ἀπὸ παντὸς ὅ,τι ἀπομακρύνει ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντίκειται πρὸς τὴν ἁγιότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις κατὰ τὸν ἱερὸν Ἐπιφάνιον «ἐστὶν ἡ μήτηρ ἡμῶν, ἡ ἀπὸ Λιβάνου νύμφη, ἡ ὅλη καλὴ καὶ ἄμωμος, ἡ νύμφη τοῦ ἀσπίλου Χριστοῦ, ἡ παρθένος, ἡ ἁγνή, ἡ διαφανὴς καὶ ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος καὶ καλὴ ὡς ἡ σελήνη καὶ ἐκλεκτὴ ὡς ὁ ἥλιος».

«Ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιοῦσθε» ἐν τῇ πίστει διὰ τῆς προσευχῆς, τηροῦντες ἑαυτοὺς ἁγνοὺς ἀπὸ τοῦ κακοῦ.

Αὕτη εἶναι, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἡ κατευοδωτήριος εὐχὴ τῆς Σχολῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ κοινὴ προσδοκία. Διότι, τί σημαίνει ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν σεπτὴ παρουσία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ γεραροῦ ἡμῶν Πατριάρχου, προεξάρχοντος τῆς φαιδρᾶς πανηγύρεως καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἡ σεμνὴ παρουσία καὶ τῶν διδασκάλων τὸ ἄθροισμα καὶ τοῦ συνευχομένου πληρώματος ἡ συρροή. Τί ἄλλο, εἰμὴ τὴν χαρὰν πάντων ἡμῶν ὅτι προστίθενται τῇ Ἐκκλησίᾳ νέοι λευῖται καὶ τὴν ἐλπίδα περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν διακονίας; Πληρώσατε τὴν χαρὰν ὑμῶν ταύτην καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ τιμὴ τῆς Τροφοῦ Σχολῆς ἔστωσαν τὸ ἔμβλημα τοῦ βίου ὑμῶν. «Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, εἰρηνεύετε. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».

Ὁ ἀποχαιρετηστήριος τῶν τελειοφοίτων.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, Σεβαστὲ Σχολάρχα, Σεβαστοὶ Καθηγηταί, φίλοι σπουδασταί, εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

Ἐπέστη καὶ δι' ἡμᾶς ἡ περιπόθητος αὕτη στιγμὴ τοῦ μαθητικοῦ βίου· ὀλίγαι ἐναπομένουσι στιγμαὶ καὶ ἡ τελευταία σελὶς τοῦ πολυτίμου βιβλίου τῆς μαθητικῆς ζωῆς συμπληροῦται. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὅστις κατηξίωσεν ἡμᾶς νὰ διανύσωμεν αἰσίως τὸ τῆς μαθητείας στάδιον καὶ νὰ καταντήσωμεν εἰς τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ γεραρὰ μήτηρ ἡμῶν Σχολή, δαψιλῶς ἐκθρέψασα τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας καὶ διδάξασα «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι», ἀκούσασα τῆς ἐπιτακτικῆς τοῦ Κυρίου φωνῆς «θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη», (Ἰω. 4 34) «ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι» (Μάρκ. 6-33), ἀποστέλλει ἡμᾶς νέους ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου.

Ὦ ἡμέρα χαρμόσυνος, ὢ στιγμὴ ἱερὰ καὶ πλήρης συγκινήσεως!

Ἡ παροῦσα στιγμὴ εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς μία ἀπὸ τὰς ἱερωτέρας καὶ ἐπισημοτέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καθότι ὁλόκληρος κόσμος ἀπὸ ἀναμνήσεις καὶ αἰσθήματα, ὄνειρα καὶ σκέψεις, ἀγωνίαν καὶ ἐλπίδας, ὡς ἀνάβλυσμα ἀστειρεύτου πηγῆς κελαρίζει ἐντὸς τοῦ στήθους μας διὰ τὴν ζωήν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀνοίξῃ καὶ δι' ἡμᾶς τὰς εὐρείας αὐτῆς θύρας. Κάθε λόγος ὅσον βαθυστόχαστος καὶ ἂν εἶναι, ἔρχεται ὡς περισπασμὸς ἐξωτερικὸς νὰ διακόψῃ τὴν ἐνδόψυχον ἁρμονίαν τῆς σιγηλῆς ταύτης συγκεντρώσεως. «Καλόν τι χρῆμα ἡ σιωπή», ἀλλ' ἆρά γε ἠδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν καὶ νὰ παρέλθωμεν ταύτην ἐν σιωπῇ: οὐχὶ βεβαίως· διότι ἀδυνατοῦμεν κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν νὰ συγκρατήσωμεν τὰ πληροῦντα τὰς καρδίας ἡμῶν αἰσθήματα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης. Χαρᾶς μὲν καθόσον ἀξιούμεθα νὰ λάβωμεν τὸν στέφανον τοῦ πολυετοῦς ἡμῶν ἀγῶνος καὶ καθιερωθῶμεν διὰ τῶν θεοπειθῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἰδεώδη διακονίαν τοῦ Ἐσταυρωμένου. Λύπης δὲ καθόσον ἐντὸς ὀλίγου μέλλομεν νὰ ἀποχωρισθῶμεν τοῦ ἱμερόεντος τούτου λόφου τῆς Νέας Σιών, ἐφ' οὗ μακρὰν τοῦ κοσμικοῦ θορύβου καὶ τῆς ἀνουσίας γεύσεως τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μακρὰν τῆς νάρκης ᾐσθάνθημεν τὴν πνοὴν ἑνὸς κόσμου εὐγενεστέρου, ἑνὸς κόσμου πνευματικωτέρου. Ἀδυνατοῦμεν νὰ συγκρατήσωμεν τὴν λύπην μας, διότι ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τοῦ μυστηριώδους τούτου τόπου, ὅστις δι' ἡμᾶς ἦτο ὁ παράδεισος τῆς νεανικῆς μας ἡλικίας.

Τίποτε εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τῆς πεζῆς πραγματικότητος δὲν δύναται

νὰ δώσῃ τὴν ἰδίαν παλμώδη χαράν, τὸν αὐτὸν γλυκασμὸν τῆς εὐτυχίας. Μικρὸν ἔτι καὶ ταῦτα πάντα δι' ἡμᾶς θὰ μείνωσι γλυκεῖαι μόνον ἀναμνήσεις· διότι ἀπαλλασσόμεθα μὲν τοῦ δυσχεροῦς καὶ φαινομενικῶς χαλεποῦ, πράγματι δὲ ἡδίστου καὶ ἀπερισπάστου καὶ ἀθώου μαθητικοῦ βίου, καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὸ πολυτάραχον καὶ πολυκύμαντον τοῦ βίου πέλαγος, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει πολλοὺς σάλους ὑλικοὺς καὶ ἠθικοὺς καὶ τὸ ὁποῖον ποτίζει ἀναριθμήτους πικρίας καὶ παρέχει πολλὰς θλίψεις καὶ ἐναντιότητας εἰς τοὺς βουλομένους εὐσεβῶς ζῆν καὶ ἐκπληροῦν τὸ ἑαυτῶν καθῆκον.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ σκληρὰ βιοπάλη οὐδόλως συγκρίνεται πρὸς τοὺς ὡραίους μαθητικοὺς ἀγῶνας, γνωρίζομεν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνεθουσίασεν ἴσως θὰ χλευασθῇ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπερρόφησε τόσας δυνάμεις, τόσους μόχθους, τόσας θυσίας θὰ περιφρονηθῇ ἴσως καὶ ὅμως ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ τοῦ Κυρίου «θαρσεῖτε ἐγὼ τὸν κόσμον νενίκηκα» καὶ «τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς ἰσχυροὺς καταισχύνῃ» θὰ βαδίσωμεν μὲ θάρρος ἐν μέσῳ τῆς θυέλλης μετὰ σταθεροῦ βήματος· διότι, σὺ φιλτάτη Σχολή, ἐθεμελίωσες ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Σὺ μᾶς ἐδίδαξας καὶ ἐπλήρωσας τὰς καρδίας ἡμῶν διὰ τῆς ἀδόλου ἐκείνης ἀγάπης, ἥτις δὲν ὑπολογίζει εὐαρεσκείας καὶ δυσαρεσκείας καὶ δὲν ἀπογοητεύεται ἐὰν δὲν ἀποδίδεται. Σὺ μᾶς ἐδίδαξες νὰ εἴμεθα στοργικοὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀσχέτως ἐὰν τοῦτο μᾶς ἐπιφέρει πολλάκις θλίψεις. Σὺ μᾶς ἐδίδαξες ὅτι εὐδαίμων δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὅστις δέχεται συχνὰ τῆς τύχης τὰ ἄστατα μειδιάματα, ἀλλὰ ἐκεῖνος ὅστις καὶ εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὰς συμφορὰς θὰ διατηρήσῃ ἀμόλυντον τὴν ψυχικήν του ὀντότητα, ἐκεῖνος ὅστις δὲν θὰ γονατίσῃ, οὔτε θὰ παρεκκλίνῃ εἰς τὸν δρόμον του τὸν σταθερὸν ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῆς τύχης. Ταῦτα ἔχοντες ὡς ἐφόδια θὰ καθοδηγούμεθα καὶ θὰ ἐνθαρρυνώμεθα ἐν τῷ ἀκανθώδει δρόμῳ ἡμῶν.

Πῶς ὅμως νὰ ἀποχωρισθῶμεν ἀπὸ σοῦ ὦ φιλτάτη Σχολή. Ἄγνωστοι μεταξύ μας ἐγνωρίσαμεν πρῶτον τὸν ἑαυτόν μας, ἐγνωρίσαμεν τὴν ἁγνὴν καὶ ἄδολον ἀγάπην ὑφ' ὅλας τὰς μορφάς, ὡς φιλίαν, ὡς στοργήν, ὡς ἀγάπην πρὸς τὴν παιδείαν, πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὡς καλύρρους καὶ ζωήρρυτος πηγὴ τοῦ ζῶντος καὶ ἀλλομένου ὕδατος τῆς θεογνωσίας, ἐζήτησες νὰ κατασβέσῃς τὴν πνευματικὴν ἡμῶν δίψαν, ἀσθενεῖς καὶ ἀδυνάτους μᾶς ὑπεδέχθης εἰς τὰς φιλοστόργους ἀγκάλας σου καὶ νῦν ἐξαποστέλλεις ἡμᾶς μὲ τὸν τιμητικὸν τίτλον τοῦ διδασκάλου, κατηρτισμένους κατὰ τὸ ἐνόν. Ἀναλογιζόμενοι λοιπὸν τὸν ἀφιστάμενον πλέον ἀφ' ἡμῶν θησαυρὸν πολὺ φυσικὸν εἶναι νὰ ἀνακράξωμεν ὡς ὁ Κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ «Κύριε καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι». Ἀλλὰ τὸ καθῆκον ἐπιτακτικῶς μᾶς καλεῖ· ἂς μὴ διστάσωμεν, ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὸν

προορισμόν μας. Ἡ μὲν Σχολὴ τὸ ἔργον τετέλεκε, τὴν πίστιν ἐδίδαξεν εἰς ἡμᾶς δὲ ἀπομένει νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα.

Ἀλλὰ ἀπολυόμενοι οὕτω περιφανεῖς, ὁποίᾳ διαθέσει ψυχῆς καὶ μὲ ποῖον τρόπον ὀφείλομεν νὰ ἀναχωρήσωμεν; Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες ἀνεχώρησαν οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ γενόμενοι οἱ πρῶτοι κήρυκες τῶν μυστηρίων ὅσα ἤκουσαν καὶ ὅσα εἶδον. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὅπου εὐλογήσας ὁ Κύριος ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες εἶναι λοιπὸν δίκαιον καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τῆς νέας Σιὼν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας.

Ἀλλ' ὀφείλομεν ἐκ καθήκοντος ἱεροῦ πρὶν ἢ ἀποχωρισθῶμεν τῆς περιποθήτου Σχολῆς νὰ καθυποβάλωμεν τὸν ἐπιβαλλόμενον τῆς εὐγνωμοσύνης φόρον πρὸς τοὺς Σεβαστοὺς Προστάτας ἡμῶν καὶ Εὐεργέτας. Ἀλλὰ πῶς θὰ δυνηθῶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, διὰ τῆς ἀσθενοῦς μου γλώσσης ἐπαξίως καὶ ἐπακριβῶς νὰ ἐκφράσω τὰ πληροῦντα τὰς καρδίας ἡμῶν εὐγνώμονα συναισθήματα; Ὅθεν συγχωρήσατέ μοι, πολυσέβαστοι εὐεργέται, ἐὰν φανῶ ἐλλιπὴς κατὰ τοῦτο.

Καὶ πρῶτον εὐγνωμονοῦμεν πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν κιβωτὸν ταύτην τῆς πίστεως, ἥτις μᾶς διέσωσεν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς ἀγνωσίας καὶ μᾶς ἐγκατέστησεν ἐπὶ τοῦ Ἀραρὰτ τούτου τῆς κατὰ Χριστὸν παιδείας, ὅπου, περιβαλοῦσα ἡμᾶς τὴν ἀπαστράπτουσαν πανοπλίαν τῶν μυστηρίων καὶ ἀληθῶν τῆς πίστεως δογμάτων μᾶς ἀποστέλλει ὅπως νικηφόροι ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τῶν πολυειδῶν αὐτῆς ἐχθρῶν. Ἀλλὰ σὲ παρακαλοῦμεν, Μῆτερ Ἐκκλησία, κατάπεμπε ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως τὴν χάριν τοῦ Π. Πνεύματος, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ἐπαξίως νὰ ἀνταπεξέλθωμεν κατὰ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν σου καὶ οὕτως εὑρισκόμενοι ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων σου πληρέστατα ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὸν ἀληθῆ ἡμῶν προορισμόν. Τί σοι λοιπὸν ἀνταποδώσωμεν περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκας ἡμῖν. Πῶς νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀμέριστον εὐγνωμοσύνην, τὴν βαθεῖαν στοργήν, τὸν ἄπειρον σεβασμόν; Γνωρίζοντες ὅτι οὐδὲν ἕτερον θὰ δεχθῇ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἐλαχίστους ὡς τεκμήριον εὐγνωμοσύνης ἡ φιλόστοργός σου καρδία, ἀλλ' ἢ μόνον τὸ κατὰ Χριστὸν ζῆν καὶ πολιτεύεσθαι, ὑποσχόμεθα κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅτι θὰ διατηρήσωμεν τὸ ἀναφθὲν ἤδη εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν πῦρ ἄσβεστον, καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δικαιώσωμεν τὰς εὐχὰς καὶ τὰς χρηστὰς ἐλπίδας, καταθέτοντες εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἐσταυρωμένου πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν. Αἱ πλήρεις ἱερᾶς συγκινήσεως ψυχαὶ ἡμῶν σπεύδουσι νὰ ἐκχύσωσι τὸ ἄρωμα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς Σέ, Παναγιώτατε Δέσποτα, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ποιμαντορικὴν σύνεσιν καὶ τὰ ἄλλα μὲν ἀγαθὰ ὀφείλομεν, ἰδίᾳ δὲ τὴν

ἡμετέραν χαράν, ὅτι ὑπὸ τὰς θεοδέκτους εὐχάς Σου ἀξιούμεθα σήμερον νὰ ἀναγορευθῶμεν διδάσκαλοι τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως. Ἐπειδὴ δὲ ἀνύστακτον ἀπαιτεῖ προσοχὴν καὶ ἔντονον τὸν ἀγῶνα ἡ προκειμένη ἡμῶν διακονία, βαθυσεβάστως ἐξαιτούμεθα τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Σου πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου καὶ πιστὴν τῶν καθηκόντων ἡμῶν ἐκπλήρωσιν — «Παρακάλεσον οὖν καὶ αἴτησον, Θειότατε Δέσποτα, καὶ παραμυθίαν τινὰ γενέσθαι παρὰ Θεοῦ, πομπὸν ἀγαθὸν ἐξαποστεῖλαι, συνοδοιπόρον ἄγγελον».

Διὰ ποίων λόγων νὰ ἐκφράσωμεν τὰ εὐγνώμονα αἰσθήματα ἡμῶν πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἐφορίαν, διὰ τῆς πατρικῆς φροντίδος τῆς ὁποίας εἰσαχθέντες εἰς τὴν Σχολήν, ἀξιούμεθα σήμερον τοῦ στεφάνου τῆς νίκης. Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν, ναὶ Πανσέβαστοι εὐεργέται! Κηρύττομεν τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτομεν τὴν εὐεργεσίαν. Ἀπολάβετε λοιπὸν τοὺς καρποὺς τῶν κόπων σας. Θερίσατε τὰ δράγματα ταῦτα τῆς εὐλογημένης ἀρούρης, τὴν ὁποίαν τόσον δαψιλῶς ἀρδεύετε παρὰ πάσας τὰς ἀντιξόους περιστάσεις, ἵνα ἀείποτε καρποφορῇ καρποφορίαν πνευματικήν. Ἰδοὺ τὰ ὑμέτερα τέκνα ἤδη προσφέρουσιν ἑαυτὰ ὅλῃ ψυχῇ εἰς τὴν διὰ βίου ὑπουργίαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Χαῖρε καὶ σὺ φιλτάτη Σχολή. Ἀποχωριζόμεθά σου πλέον, οὐχ ἧττον ὅμως πάντοτε ζωηρὰν καὶ ἀνεξάλειπτον θὰ ἔχωμεν τὴν γλυκεῖάν σου εἰκόνα εἰς τὴν διάνοιάν μας. Διότι διψαλέοι προσήλθομεν εἰς τὴν πηγὴν τοῦ σωτηρίου καὶ ἤδη ἀπερχόμεθα ἀφθόνως ἀρυσάμενοι ἀπὸ τῶν ζωηφόρων ναμάτων σου. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν, ὦ Σχολή, τὰς ἀναριθμήτους δωρεὰς καὶ χάριτας, ὧν παρὰ σοῦ ἠξιώθημεν «Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου· κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ». Ἀλλ' ὁποία ἐκ μέρους ἡμῶν ὀφειλὴ ἐποφείλεται καὶ εἰς Σέ, Σεβαστὲ Σχολάρχα καὶ Πνευματικὲ Πάτερ! Ὑπηρέτης τῶν ὑψίστων βουλῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἱερᾷ Σου ταύτῃ διακονίᾳ, ἀνέδειξας πολλὰ μὲν τέκνα τελειούμενα ἐν Πνεύματι καὶ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης τὸν λόγον τοῦ θεοῦ κηρύττοντα, προσάγεις δὲ ἤδη καὶ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ πολυωδύνους στεναγμούς, ἀφ' οὗ δὲν ἔπαυσες ἑπταετίαν ὅλην ἔργῳ καὶ λόγῳ διδάσκων καὶ νουθετῶν νύκτα καὶ ἡμέραν πολλάκις δὲ καὶ μετὰ δακρύων ἕνα ἕκαστον ἡμῶν. Διὰ πάντα ταῦτα, Σεβαστὲ Πάτερ, ἀνεξάλειπτον θέλομεν διατηρήσῃ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων Σου, ἀπόρροιαν τῆς ἀληθῶς εὐγενικῆς ψυχῆς Σου, τῆς πλήρους ἀγάπης καὶ καλωσύνης. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὸ μηδείαμα τῆς ἀγάπης Σου, τὴν ἀρτίαν Σου μόρφωσιν, τοὺς ὡραίους Σου λόγους, μὲ τοὺς ὁποίους καθ' ἡμέραν ἀνεδείκνυες καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ φαινομενικῶς ἐλάχιστα καὶ ἀσήμαντα πράγματα. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὰς καλάς Σου συμβουλὰς τὰς

προερχομένας ἀπὸ τὸ πατρικόν σου ἐνδιαφέρον. Αὗται θὰ εἶναι ὁ γνώμων καὶ ὁ ὁδηγός, ἡ παραμυθία καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ βίου ἡμῶν. Ἐὰν δὲ ποτέ, Σεβαστὲ Πάτερ, παρεπικράναμεν τὴν λεπτήν σου καρδίαν, εἴτε ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ, ἄφες ἡμῖν, αἰτουμένοις τὴν πρόθυμόν σου συγγνώμην.

Ἀλλὰ χαίρετε καὶ σεῖς, πολυσέβαστοι καθηγηταί, ἀκάματοι τοῦ καθήκοντος ἐργάται. Εἰς σᾶς χρεωστοῦμεν τὸ εὖ ζῆν, διότι ὡς λύχνοι καιόμενοι καὶ φαίνοντες διανοίξατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν καὶ ἀπὸ νηπίων τελείους ἀνεδείξατε ἄνδρας « ἑτοίμους ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ». Σεῖς μᾶς ἐδιδάξατε καὶ ἐνεχαράξατε ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μῖσος πρὸς τὴν κακίαν. Σεῖς μετηγγίσατε εἰς τὰς εὐαισθήτους ψυχάς μας τὴν ἱερὰν φλόγα τοῦ πόθου, διὰ τὸν δρόμον τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ὡραίου, τοῦ Ἀληθινοῦ. Τί λοιπὸν ἀνταποδώσωμεν ἀντὶ πάντων τούτων, ὧν ἐδώκατε ἡμῖν ; Τὴν μόνην ταύτην εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον ὑπόσχεσιν ὅτι οὐδέποτε θὰ παρεκκλίνωμεν τῶν ὁρίων τῶν ὑμετέρων διδασκαλιῶν καὶ νουθεσιῶν καὶ ὅτι ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἐν τῷ νῷ θὰ ἔχωμεν ὑμᾶς νύκτα καὶ ἡμέραν, ὅπου καὶ ἂν εὑρισκώμεθα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Πρὸς ὑμᾶς δ' ἤδη, νεώτεροι ἀδελφοὶ φίλοι καὶ σπουδασταί, τὸν λόγον στρέφων ὁμολογῶ, ὅτι σφόδρα θλίβεται ἡ πάλλουσα ἡμῶν καρδία ἐπὶ τῷ σκληρῷ ἀποχωρισμῷ. Μόλις συγκρατοῦμεν τὰ δάκρυά μας. Ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἀποχωριζόμεθα ἀφ' ὑμῶν, οὓς ὡς ἀδελφοὺς ἠγαπήσαμεν, μετὰ τῶν ὁποίων διήλθομεν τὰς τερπνοτέρας τοῦ βίου μας ἡμέρας, μετὰ τῶν ὁποίων πλουσίως ἀπελαμβάνομεν τῶν ἀγαθῶν καὶ δωρεῶν τῆς τροφοῦ Σχολῆς, μετὰ τῶν ὁποίων κατ' ὄρθρον καὶ δείλην ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ τῆς Τρισηλίου Θεότητος ἀνεφέραμεν τὴν λογικήν μας λατρείαν, μετὰ τῶν ὁποίων τέλος συμπεριεπατοῦμεν καὶ συνδιελεγόμεθα ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ μυροβόλου ἄλσους. Μετ' ὀλίγον θὰ εἶσθε δι' ἡμᾶς μία γλυκυτάτη ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος. Μικρὸν καὶ στερούμεθα τῆς ἀφάτου ταύτης θυμηδίας καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὸ τρικυμιῶδες πέλαγος τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Καὶ ἴσως αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ μᾶς μακαρίζητε, ἀλλ' ἐνθυμηθῆτε ὅτι μεταφυτευόμεθα εἰς χώρας ἀγνώστους στερούμενοι τῶν ἀγαθῶν ὅλων τῆς Σχολῆς καὶ τότε θὰ ἀντιληφθῆτε, προσφιλεῖς συμμαθηταί, πόσον ἔχομεν δίκαιον. Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλοῦμεν μὴ λησμονῆτε ἡμᾶς ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον προσευχαῖς ὑμῶν, εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως ἐνισχύσῃ ἡμᾶς ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀποστολῆς, ἵνα μὴ ἄλλοις ἐν τῷ κόσμῳ κηρύττοντες, αὐτοὶ ἀδόκιμοι γενώμεθα. Λησμονήσατε ἐὰν ποτε σᾶς ἐπικράναμεν καὶ διατηρήσατε εἰς τὴν μνήμην σας τὰς γλυκείας μόνον ἐκείνας στιγμάς, τὰς ὁποίας διήλθομεν ἐνταῦθα εἰς τὴν κοινὴν ἀγκάλην τῆς Μητρὸς Σχολῆς. Εἴθε καὶ ὑμᾶς νὰ καταξιώσῃ ὁ Κύριος νὰ καταντήσητε ὑγιεῖς καὶ πλήρεις

γνώσεων ποικίλων εἰς τὸ τέρμα τῶν μαθητικῶν σας σπουδῶν καὶ φυτεύσῃ ὡς ἐλαίας καρποφόρους ἐν τῷ ἀγρῷ τῆς παναχηράτου αὐτοῦ θρησκείας. Ἔχοντες δὲ ὑπ' ὄψει τὸ ἀρχαῖον «ἄμμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῷ κάρρονες» προσπαθήσατε νὰ ἀναδειχθῆτε ἀξιώτεροι ἡμῶν. Σὺ δέ, Παναγία Τριάς, τὴν ὁποίαν ἐν τῷ σεπτῷ τούτῳ σκηνώματι τῆς δόξης ἐλατρεύσαμεν ἀδόλῳ ψυχῇ, δέξαι τὴν ταπεινὴν ἡμῶν προσευχήν: τὴν φιλτάτην ἡμῶν Σχολὴν καὶ τοὺς προστάτας αὐτῆς διαφύλαξον, τὴν πίστιν ἡμῶν ἐνίσχυσον καὶ στήριξον ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς τοῦ θείου λόγου διακονίας, ἵνα δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν μετὰ τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνισάμεθα, τὸν δρόμον τετελέκαμεν, τὴν πίστιν τετηρήκαμεν, λοιὸν ἀπόκειται ἡμῖν ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει ἡμῖν ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής».

Ἡ Προσλαλιὰ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος.

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, ἅγιε Σχολάρχα, ἐλλόγιμοι καθηγηταί, καὶ ἁπαξάπαντες ἱεροσπουδασταὶ καὶ λοιπὸν εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

Πάντοτε μετὰ πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ στοργῆς ἀποβλέποντες πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς ταύτης Σχολῆς, τοῦ σεμνώματος τῆς Ἐκκλησίας, προσήλθομεν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς σεβασμίων ἁγίων Συνοδικῶν Ἀδελφῶν, ἵνα τοῦτο μὲν ἐπιτελέσωμεν ἀξιοχρέως τὴν εἰθισμένην λειτουργίαν ἐν τῷ ναϋδρίῳ τῆς ἱ. Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου στεγάζεται ἡ Σχολή, ὑπὲρ πάσης ψυχῆς τῶν ἐργασαμένων καὶ ἐργαζομένων καθηκόντως καὶ κατὰ τὸ ἴδιον ἑκάστου ἔργον, προσφέροντες ἅμα καὶ χαριστήριον αἶνον τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ, τῷ ἐκ τῶν Πατρικῶν Αὐτοῦ κόλπων ἐκχέοντι τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος πρὸς τὴν ὑπόστασιν αὐτῆς καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν, τοῦτο δὲ ἵνα ἐγκαινίσωμεν τὸν ἱερὸν ἀμητόν, ὃν παρέσχε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καθοσιοῦντες τοὺς τελειοδιδάκτους εἰς τὴν κλῆσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ τελετῇ.

Ἠκούσαμεν μετὰ προσοχῆς ὅσα ἡ ὑμετέρα Ἱερότης ἀνέφερεν ἐν τῇ καλλιεπεῖ αὐτῆς προσφωνήσει διὰ πάντας τοὺς ἐργασθέντας ἐν τῇ Σχολῇ, κατὰ τὸ προσῆκον ἑνὶ ἑκάστῳ, καὶ χαρᾷ μεγάλῃ ηὐφράνθημεν εὐαρέστως διατεθέντες ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν πάντων. Ἐπευφημοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν ταύτην. Καὶ ἰδοὺ νῦν ἐν τῇ λαμπρᾷ ταύτῃ τῆς καθοσιώσεως τελετῇ παριστάμενοι, χαίρομεν βλέποντες τοὺς τελειοδιδάκτους μυσταγωγηθέντας εἰς τὸ ἔργον τῆς κλήσεως αὐτῶν καὶ καθοσιουμένους σήμερον ἐν ταύτῃ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα θείῳ ἔρωτι ἀναπτερούμενοι ἀψευδῶς συνδιαιωνίσωσι καὶ αὐτοὶ τὸν σκοπὸν δι' ὃν οἱ Πατέρες ἡμῶν πόνοις καὶ μόχθοις πολλοῖς

ἱδρύσαντο τὴν Ἱερὰν Τροφὸν Θεολογικὴν Σχολὴν πρὸς καταρτισμὸν εὐαγοῦς κλήρου. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ οὕτως εὐδοκήσας!

Ἰδιῶται τὸ πρὶν εἰσαχθέντες ἐν τῇ Σχολῇ ἐποτίσθητε τὰ νάματα τῆς ἔσω καὶ ἔξω σοφίας καὶ τῇ γλώσσῃ τοῦ τόπου καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν προσλαβόμενοι τὴν σχετικὴν μόρφωσιν ἐκ τῶν προγραμματικῶν μαθημάτων, ἀνδρεῖοι καὶ σώφρονες, ἀρτίως διανοούμενοι ὑψοῦσθε σήμερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν βεβαίᾳ ἐλπίδι φερόμενοι πρὸς τὸ κληρικὸν ἀξίωμα, τιμῶντες οὕτω τοὺς δόντας τὴν εὐσχήμονα περιβολὴν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐμφανίσεως ἡμῶν. Τὸν νέον τοίνυν βίον ὑμῶν δέον νὰ συναρμονίζητε πρὸς ὅσα ἐδιδάχθητε μεταλαμπαδεύοντες ἐν ὁσιότητι τὰς ἀρετὰς τῶν γνώσεων, ὅπου ἡ Ἐκκλησία ἤθελεν ἐξαποστείλῃ ὑμᾶς.

Πάντοτε προσεκτικοὶ ἐμπολιτεύεσθε κατὰ Θεὸν καὶ κατὰ τοὺς νόμους, ἵνα μὴ εὑρεθῆτε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλῆσθε τὴν ἐκ τῆς πτώσεως σωτηρίαν ἐπιλέγοντες τό: «Κύριε σῶσον ἡμᾶς ἀπολλύμεθα». Ἁπλοῖ καὶ ἀπέριττοι ἐν τῇ ταπεινώσει ἐκζητεῖτε τὰ ὑψηλά, φρονοῦντες ὃ δεῖ φρονεῖν καὶ μὴ ὑπερφρονοῦντες ὑπὲρ ὃ δεῖ φρονεῖν, διότι ἡ μεγαυλαχία συντρίβει τὸν ἄνθρωπον καὶ καταρρίπτει τὰς βουλὰς καὶ σκέψεις αὐτοῦ εἰς κρημνοὺς ἀπωλείας. Σήμερον ἐρασταὶ τῆς Θεολογίας χαρᾶς πνευματικῆς πληροῦσθε, καὶ οἱ χθὲς δειλιῶντες μαθηταὶ ἐν ρωμαλέᾳ διανοίᾳ διασπείρεσθε ἐκ τῆς Σχολῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εὐθαρσῶς σκορπίζοντες τὸν πλοῦτον τοῦ θείου λόγου ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ δόκιμοι ὑπηρέται τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς ὑμῶν. Οὐδεὶς ἐξ ἑαυτοῦ σοφός, ἀλλ' οἱ πλείους ἐκ τῆς μελέτης. Δὲν δύνασθε ὅμως νὰ εἶσθε ἄξιοι καὶ δόκιμοι θεολόγοι, ἐὰν δὲν ἔχητε τὴν γλωσσοπυρσόμορφον χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὥστε νὰ κινῆτε τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων διὰ τοῦ ἐνθέου ὑμῶν κηρύγματος, καὶ ἐὰν δὲν εἶσθε ἔνδοθεν καὶ κατὰ βάθος φιλόθεοι καὶ θεόφρονες. Τοιοῦτον ἐπιζητεῖ καὶ ἡ κοινωνία τὸν ἐγγράμματον κληρικόν, καὶ ἡ κρίσις αὐτῆς ἐπικάθηται ὡς σφραγὶς ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν γνωριμίαν τοῦ ἀληθοῦς ὑπηρέτου τοῦ θείου λόγου.

Ἱερώτατε ἅγιε Σχολάρχα, κατενοήσαμεν τὴν σοβαρότητα τῆς γενομένης ἐν τῇ Σχολῇ ἐργασίας, ἥτις σφυρηλατοῦσα διὰ τῆς κατ' ἄμφω διδασκαλίας, πνευματικῆς τε καὶ ἠθικῆς, καταστρώνει τὸν χαρακτῆρα τῶν τροφίμων καὶ ἀνυψοῖ τὴν διάνοιαν αὐτῶν πρὸς τὸ ἄρρητον κάλλος τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ τρόφιμοι ἐντρεφόμενοι τῇ γνώμῃ καὶ τοῖς νόμοις τῆς Σχολῆς εἰς πειθαρχίαν καὶ τάξιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νομοτάγειαν πρὸς τὴν Πολιτείαν θὰ ἔχωσι τὰ διαβήματα αὐτῶν εὔτονα πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ζωήν. Ἐτελέσατε, τελειοδίδακτοι, τὸν δόλιχον τῶν σπουδῶν ὑμῶν καρποφόρον καὶ σήμερον στεφανοῦσθε διὰ τοὺς κόπους ὑμῶν καὶ ἀγῶνας. Αἱ ὑποθῆκαι, ἃς μετὰ στοργῆς ἀπηύθυνε πρὸς ὑμᾶς, ὡς πατὴρ

πρὸς τέκνα, ὁ Σχολάρχης, ἀπερχομένους ἤδη ἐκ τῆς Σχολῆς ἐν συναισθήσει χαρᾶς καὶ λύπης, εἶναι ρήματα Κυρίου, ρήματα ἀγνὰ πίπτοντα ὡς δρόσος εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ ποτίζοντα αὐτὰς πρὸς ἐξάνθησιν νέας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ σταδιοδρομίας. Ὑπὸ τὴν ἔμφρονα Σχολαρχίαν καὶ διεύθυνσιν τοῦ Σχολάρχου καὶ τοῦ συνδιευθυντοῦ καὶ ὑπὸ τὴν σώφρονα καὶ δόκιμον διδασκαλίαν τῶν ἐλλογίμων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, ὀτρηρῶς καὶ εὐσυνειδήτως διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν ὑμῶν ἐργασθέντων, ὡς χρυσίον ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκιμάσθητε καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα τῶν κόπων ὑμῶν προσάγεσθε σήμερον τῇ Ἐκκλησίᾳ φέροντες εὐπρεπῶς τὴν ἀλουργίδα τῆς θείας ἐπιστήμης καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ διάδημα τοῦ κάλλους τῶν Ἁγίων Γραφῶν, εὐγνωμόνως καὶ ἀκτινοβολοῦντες ἀπὸ χαρᾶς ἐμβλέποντες πρὸς τοὺς διδασκάλους ὡς πρὸς εὐεργέτας ὑμῶν, μεγαλύνοντες τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Πεποίθαμεν ὅτι αἱ ἀπευθυνόμεναι ὑμῖν ὑποθῆκαι θὰ πέσωσιν εἰς γῆν ἀγαθήν, τυγχάνουσαι εὐμενοῦς ἀποδοχῆς, μὴ παρορώμεναι ἐν ταῖς πραγματείαις καὶ τοῖς συμφέρουσι τοῦ κόσμου· ἀνθ' ὧν προσελάβετε ἐν τῇ Σχολῇ διομολογεῖσθε πάντοτε συμβάλλοντες τῇ καρδίᾳ καὶ μὴ χωριζόμενοι ἐκ τῶν μητρικῶν κόλπων αὐτῆς, ὅσον καὶ ἂν ἀναπτύσσησθε καὶ προάγεσθε ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἐπ' ἐλπίδι καλῆς καὶ βεβαίας σταδιοδρομίας ὑμῶν ἡ Ἐκκλησία παρέχει δι' ἡμῶν τὴν μητρικὴν αὐτῆς εὐλογίαν, ἐπικαλουμένη τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν καὶ εὐχομένη ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὁδηγῇ τὰ διαβήματα ὑμῶν, στηρίζῃ, φωτίζῃ καὶ ἁγιάζῃ τὸν καθόλου ὑμῶν βίον.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι καθῆκον λογιζόμεθα νὰ εὐχαριστήσωμεν πάντας τοὺς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἐργαζομένους καὶ ἐνδιαφερομένους καὶ δὴ πρώτιστα τὰς Ἀρχὰς τῆς ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένης ὑψηλῆς καὶ εὐπαγοῦς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, αἵτινες ἐν ἐλευθεριότητι καὶ ἐν πνεύματι προόδου καὶ πολιτισμοῦ προάγουσι τὴν παιδείαν καθόλου ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ μεγαλουργοῦ καὶ ὑπερόχου Προέδρου, τοῦ κατευθύνοντος δεξιῶς τὰς τύχας τῆς ἐνδόξου χώρας τῆς Δημοκρατίας. Σώζοι ὁ Θεὸς τὴν πολύτιμον Αὐτοῦ ὕπαρξιν ἀκήρατον καὶ ὑπερυψοῖ Αὐτὸν ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς Αὐτοῦ, κρατύνων τὴν ἀρχὴν Αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν εἰς ἔτη πολλὰ πρὸς δόξαν τῆς πατρίδος. Ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν τὴν σεβασμίαν Ἐφορείαν, ἥτις μηδενὸς κόπου καὶ μόχθου φειδομένη ἀκαμάτως καὶ ἐνζήλως ἐργάζεται διά τε τὴν πνευματικὴν καὶ διὰ τὴν ὑλικὴν προαγωγὴν τῆς Σχολῆς ὥστε κατ' ἄμφω νὰ εὐεκτῇ καὶ ὀρθοποδῇ, ὡς καὶ ἁπαξάπασαν τὴν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν, ἥτις ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ περιέπει τὴν Σχολὴν καὶ ἐνδιαφέρεται ἐν παντὶ ἀναζητοῦσα τὰ ἀληθῆ μέσα τῆς εὐσταθοῦς ὑποστάσεως αὐτῆς καὶ μετὰ βαθείας στοργῆς ἀποβλέπει εἰς τὴν εὔκλειαν αὐτῆς. Ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν τὸν σύλλογον τῶν ἐλλογίμων καθηγητῶν τῶν ἐργαζο-

μένων εὐσυνειδήτως καὶ ἀόκνως διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν καθόλου τῶν μαθητευομένων καὶ πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε κοπιῶντας καὶ μοχθοῦντας ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἐν ἀφοσιώσει πρὸς τὸ καθῆκον αὐτῶν. Δόξα καὶ τιμὴ παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν!

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀριθ. 530.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 84, μ. 0,205 λ. 0,157, περιέχον ἐξήγησιν τοῦ περὶ πρεσβείας λόγου τοῦ ῥήτορος Αἰσχίνου.

Ἀριθ. 531.

«Σύνοψις ἐκ διαφόρων χρονογράφων περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Σλαβονορωσικοῦ ἔθνους καὶ πρωτάρχου Κνεζῶν τῆς Θεοσώστου πόλεως Κιοβίας· περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου εὐσεβεστάτου μεγάλου Κνέζου Κιοβίας καὶ πάσης Ρωσίας πρωτίστου αὐτοκράτορος Βλαδημίρου καὶ περὶ τῶν διαδόχων τοῦ εὐσεβοῦς αὐτοῦ κράτους τῆς Ρωσίας μέχρι τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντός ἡμῶν Βασιλέως καὶ μεγίστου Κνέζου Θεοδώρου Ἀλεξιοβήτζου πάσης μεγάλης, μικρᾶς τε καὶ λευκῆς Ρωσίας αὐτοκράτορος ἐν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ θαυματοποιούσῃ Λαύρᾳ Κιοβοπετζέρκῃ, τῇ σταυροπηγίῳ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κατ' εὐλογίαν τοῦ παντίμου ἐν Χῷ Κυρίου Πατρὸς Ἰννοκεντίου τοῦ Γιζιέλα, ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς αὐτῆς ἁγίας Λαύρας, ἐκτυπωθεῖσα τύπῳ ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7188, ἀπὸ δὲ σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ λόγου 1680».

Τεῦχος χάρτινον ἐκ φύλλων 201 κακογεγραμμένων, μ. 0,21 πλ. 0,16.

Ἐπὶ τῆς κάτω ᾤας τοῦ 1 φ. εὕρηται ἡ ἰδιόχειρος σημείωσις «ἐκ τῶν τοῦ Χρυσάνθου», εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας «μετεφράσθη ἐν ἔτει 1693, ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ μεγαλουπόλει Μοσκβᾷ ἐν τῇ σεβα-

σμία μονῇ τοῦ ἁγίου Νικολάου τῇ ἐπιλεγομένῃ Μποσλάγια, ὑποτελούσῃ τῇ ἐν τῷ Ἄθῳ τῶν Ἰβήρων ἱερᾷ καὶ Βασιλικῇ μονῇ», καὶ κάτωθεν «ἀνεγνώσθη ἐν Μοσκβᾷ 1693 Μαΐου 17».

Ἐν φ. 200 καὶ 201 ὑπάρχει κατάλογος τῶν περιεχομένων.

Ἀρχὴ τῆς ἱστορίας: Ὁ τοῦ ἀνάρχου γεννήτορος καὶ ποιητοῦ πάσης..

Ἀριθ. 532.

«***Νόμιμον*** νομοσύνθετον πλουσιώτατον πάνυ».

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ´ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 105, μ. 0,21 πλ. 0,16, γραφὲν «πόνοις Διονυσίου μονοτρόπου, προτροπῇ Ἀρσενίου ἱερομονάχου καὶ καθηγουμένου τῆς Γεθσημανῆς».

Τὸ κείμενον ἐν ἑκάστῃ σελίδι μονόστηλον περιλαμβάνει γραμμὰς 21 (0,16 X 0,12). Ἀρχ: Νουθεσία πρὸς τὸν πνευματικὸν καὶ ἀσφάλεια· ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς... (φ. 1) Τέλος: περὶ γυναικῶν λαβόντων (;) τὴν ἁγίαν κοινωνίαν καὶ σμιγόντων ὕδατι καὶ ἐν αὐτῷ κολυμβώντων διὰ τὸ φράσθαι»... (φ. 91).

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀποτελούμενον ἐκ 444 κεφ., ὧν λεπτομερῆ κατάλογον εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐν φ. 92-106, ἐστὶν ***ἐρεύνης ἄξιον.***

Ἡ στάχωσις βυρσίνη μετὰ ἐπιτυπωμάτων.

(ἀκολουθεῖ)

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ

ΤΟΥ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

ΥΙΟΣ ΚΑΙ ΜΗΤΗΡ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΑ

ΚΡΙΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Καὶ ἤδη ἐξετάσωμεν ἂν ἡ δοξασία τοῦ Ἰατροῦ εἶναι τοιαύτη ὁποίαν θέλει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ αὐτὴν ὁ Σ. καθαπτόμενος αὐτοῦ ὡς κοινὰ καὶ ὀθνεῖα εἰσηγουμένου, ὡς παράδοξα καὶ ἀπόκρυφα καὶ εὐρωτιῶντα καὶ ἐξωφρενικά [17]). Ὁ Σ. ἀπορρίπτει καὶ καταδικάζει τὴν δοξασίαν τοῦ Ἰατροῦ ὡς μὴ ἀναφερομένην εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ἐν τούτοις ***ἀνομολογεῖ*** ὅτι «ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ὑμνῳδία δὲν ὑστέρησε νὰ διατυπώσῃ

[17]) Χριστὸς καὶ Παναγία, σελ. 93.

τὴν δοξασίαν ὅτι πρώτη ἡ Παναγία εἶδε τὸν Ἀναστάντα: « **Μόνη πρὸ τῶν ἄλλων γυναικῶν τεθέασαι Χριστὸν ἐκ τοῦ μνήματος ὡραῖον ἀπαστράπτοντα ἡ μόνη Παναγία ἐπακούσασα τὸ χαῖρε** ». Ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μελῳδία διακηρύττει ὅτι πρώτη ἡ Παναγία εἶδε τὸν Χριστόν, διατὶ νὰ κακίζηται ὁ Ἰατρὸς ὅτι τὸ αὐτὸ πιστεύει; Πῶς δὲ ὁ Σ. ἀναφέρων τὸ ἐκκλησιαστικὸν ᾆσμα: « τὸν πρὸ ἡλίου ἥλιον, δύναντά ποτε ἐν τάφῳ **προέφθασαν πρὸς ὄρθρον ἐκζητοῦσαι εἰς ἡμέραν** μυροφόροι κόραι » γράφει: « Ἰδοὺ ποία εἶναι ἡ δογματικὴ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας; » [18]). Ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία πάλιν ψάλλει καὶ ὅτι ἡ Παναγία μόνη πρὸ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐπήκουσε τὸ χαῖρε, ἕπεται ὅτι ἡ **δοξασία αὕτη εἶναι δογματικὴ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας**, οὐχὶ δὲ ἁπλῶς δοξασία, ἢ γνώμη, ἢ ἔμπνευσις τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἰατροῦ· ὅτι δὲ ἦτο γνώμη τῆς Ἐκκλησίας ἔχομεν πλείστας ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀρκούμεθα εἰς ὀλίγας μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὁ ἐν Ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, οὐχὶ τυχαῖος Θεολόγος, εἰς τὸν Λόγον αὐτοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων καὶ αὐτός, ὡς ὁ Ἰατρός, **ἀποκαλύπτει** πρὸ τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ ἀκροατῶν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναστάς, πρῶτον τῇ Θεοτόκῳ Μητρὶ αὐτοῦ ἐφανερώθη. Ἰδοὺ τί λέγει: « ἔστι δῆτα συνεσκιασμένως παρὰ τῶν εὐαγγελιστῶν ἀπαγγελλόμενον, ὅπερ **ἀνακαλύψω** πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. Τὸ γὰρ τῆς τοῦ Κυρίου ἀναστάσεως Εὐαγγέλιον, **πρώτη πάντων ἀνθρώπων, καθάπερ καὶ προσῆκον ὑπῆρχε καὶ δίκαιον, ἡ Θεοτόκος παρὰ τοῦ Κυρίου ἐδέξατο, καὶ αὐτὴ τοῦτον ἀναστάντα πρὸ πάντων εἶδε**, καὶ τῆς αὐτοῦ θείας ὁμιλίας ἀπήλαυσε, καὶ οὐκ εἶδεν ὀφθαλμοῖς μόνον αὐτὸν καὶ αὐτήκοος αὐτοῦ γέγονεν, ἀλλὰ καὶ χερσὶν ἥψατο **πρώτη** καὶ μόνη τῶν ἀχράντων ἐκείνου ποδῶν, κἂν οἱ **Εὐαγγελισταὶ** ταῦτα πάντα φανερῶς οὐ λέγουσι, μὴ θέλοντες τὴν Μητέρα προφέρειν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μὴ τοῖς ἀπίστοις ὑποψίας ἀφορμὴν δῶσιν ». Καὶ πάλιν: « Πᾶσαι οὖν αἱ ἄλλαι γυναῖκες μετὰ τὸν σεισμὸν ἦλθον, καὶ τῶν φυλάκων τὴν φυγήν, καὶ τὸν τάφον ἀνεῳγμένον εὗρον, καὶ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον· ἡ δὲ Παρθενομήτωρ **παρῆν** τοῦ σεισμοῦ γινομένου, καὶ ἀποκυλιομένου τοῦ λίθου, καὶ τοῦ τάφου ἀνοιγομένου, καὶ τῶν τηρούντων παρόντων, εἰ καὶ κατασεσεισμένων τῷ φόβῳ· διὸ καὶ μετὰ τὸν σεισμὸν ἀνασφήλαντες πρὸς φυγὴν εὐθὺς ἔβλεψαν· **ἡ δὲ Θεομήτωρ ἀδεέστερον ἐνετρύφα τῇ θέᾳ**. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ **δι' αὐτὴν πρώτην** τὸν ζωηφόρον ἐκεῖνον ἀνοιγῆναι τάφον· δι' αὐτὴν γὰρ πρώτην καὶ δι' αὐτῆς πάντα ἡμῖν ἀνέῳκται . . . . ». Καὶ πάλιν: « **Ὁρᾶτε ὅτι καὶ πρὸ τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας ἡ Θεομήτωρ εἶδε τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν**

[18]) Χριστὸς καὶ Παναγία σελ. 89.

σωτηρίαν σαρκὶ καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα; » Κα πάλιν: «Ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία οὐ συνῆν τῇ τοῦ Θεοῦ Μητρί, ἡνίκα παρὰ τοῦ τάφου ἐπανιούσῃ ὑπήντησε καὶ ἐπεφάνη καὶ προσελάλησεν». Ὁ Συγγραφεὺς τῆς Ἱστορικο-Θεολογικῆς Μελέτης ταῦτα ἠγνόησεν.

Τὸν ἐν Ἁγίοις Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μισεῖ ὡς στῦλον τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐκτοξεύουσα κατ' αὐτοῦ μυρίας τόσας κατηγορίας· ἆρά γε καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας θὰ καταδικάσῃ τὸν ἱερὸν ἄνδρα ***διδάσκοντα καὶ αὐτὸν ὅτι πρώτη ἡ Θεοτόκος εἶδε τὸν Χριστόν;*** Ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ καταδικάσῃ καὶ ἄλλον ἐπίσης ἅγιον ἄνδρα τὸν Μέγιστον Ὑμνῳδόν, τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἡδύφθογγον αὐτῆς ἀηδόνα, Ρωμανὸν τὸν Μελῳδόν, ὅστις γλυκύτατα ψάλλων τὴν τοῦ Κυρίου πρὸς τὴν Μητέρα φανέρωσιν ποιεῖ αὐτὴν λέγουσαν πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον:

« Κύριέ μου, ἂν πάθῃς, ἂν θάνῃς, ἀναλύεις πρὸς ἐμέ; βλέπω σε πάλιν;» Ποιεῖ δὲ καὶ τὸν Ἐσταυρωμένον εἰς ἀπάντησιν λέγοντα πρὸς τὴν Μητέρα του: «Θάρσει, Μῆτερ, ὅτι ***πρώτη με ὁρᾷς ἀπὸ τῶν τάφων.*** » [19]) Ὁ Συγγραφεὺς τῆς Ἱστορικο-Θεολογικῆς Μελέτης καὶ τοῦτο ἠγνόησε.

Καὶ ἕτερος ὑμνῳδὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἀρίστων ὁ ἱερὸς Θεοφάνης ψάλλων, ***πρώτην*** τὴν Θεοτόκον λέγει δεχθεῖσαν τὸ χαῖρε ὑπὸ τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ: «Ἀναστάντα ***κατιδοῦσα*** σὸν υἱὸν καὶ θεὸν χαίροις σὺν ἀποστόλοις θεοχαρίτωτε ἁγνή, καὶ τὸ χαῖρε πρωτουργῶς, ὡς πάντων χαρᾶς αἰτία, ***εἰσδέδεξαι***, Θεομήτωρ πανάμωμε» [20]). Κάλλιστος ὁ ὁσιώτατος καὶ οὐχὶ ἀδόκιμος Συγγραφεὺς λέγει καὶ αὐτὸς « ***Καὶ πρῶτον μὲν ἡ ἀνάστασις τῇ τοῦ Θεοῦ μητρὶ γνώριμος*** γίνεται, ἀλλ' ἵνα μὴ ἡ ἀνάστασις ἀμφιβάλλοιτο, διὰ τὴν πρὸς τὴν Μητέρα οἰκείωσιν, οἱ Εὐαγγελισταί . . . » [21]) Καὶ προσθέτει: «Δι' αὐτὴν ὁ τάφος ἠνοίχθη καὶ πάντα τὰ οὐράνια καὶ ἐπίγεια δι' αὐτὴν ἠνεώχθησαν.» Ὁ Σ. τῆς ἱστορικο-Θεολογικῆς Μελέτης καὶ τὸν Κάλλιστον ἠγνόησεν. Ἐπίσης καὶ ὁ πολυγραφώτατος, πολυμαθέστατος καὶ ὁσιώτατος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ φρονεῖ: «Πρώτη μὲν ἡ Μαγδαληνὴ ἀπὸ τὰς ἄλλας Μυροφόρους γυναῖκας εἶδε τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ***οὐχὶ δὲ καὶ πρὸ τῆς Θεοτόκου*** διότι αὕτη πρώτη ἐθεάσατο τὸν Χριστὸν ἀναστάντα!» [22]). Ὁ Σ. τῆς Ἱστορικο-Θεολογικῆς Μελέτης καὶ τὸν Νικόδημον ἠγνόησε.

---

[19]) Ἔσσελιγγ Βυζάντιον καὶ Βυζαντινὸς Πολιτισμός. Μετάφρ. Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. Μέρος Α', σελ. 85.

[20]) Κυριακὴ Μυροφόρων, Α. Ὠδὴ Κανόνος Θεοτοκίου ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ Θεοτοκίον Γ. καὶ Δ. Ὠδή.

[21]) Καλλίστου Συναξάριον Πάσχα.

[22]) Συναξάριον Νικοδήμου 22 Ἰουλ. Ὑπ. 1.

Καὶ ἐνῷ τόσα ἠγνόησε, ἐφαντάσθη ὅτι αὐτὸς μόνον βαδίζει «πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν βασιλικὴν τῆς ἱερᾶς παραδόσεως», καὶ ὅτι ἐκ τῆς Μελέτης του «προκύπτει ἡ Ἀλήθεια ἡ ἀγνοηθεῖσα δυστυχῶς ὑπό τινων. καὶ δὴ Θεολόγων.» 23)

Ὦ τλήμων ἀλήθεια!

Ὁ Σ. Συγγραφεὺς ἐπιχειρῶν νὰ πραγματευθῇ τοιοῦτον σοβαρὸν θέμα, ὤφειλε νὰ μελετήσῃ πολὺ καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ παραυτίκα νὰ γράψῃ ὅσα ἔγραψε ἀνιστόρητα· ὤφειλε πρὸ παντὸς νὰ μελετήσῃ τὰ κείμενα τὰ λειτουργικά, καὶ δὴ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὑμνολογίαν· ὤφειλε νὰ ἐξαντλήσῃ πάσας τὰς σχετικὰς πηγάς, καὶ τότε μόνον νὰ γράψῃ· ἀτυχῶς οὐδὲν τούτων ἔπραξεν, διὰ τοῦτο καὶ ἠστόχησε γράφων ἀσύστατα, ἀνιστόρητα, ἀσεβῆ. Τὰ ἐν χρήσει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Πεντηκοστάρια, Ἀνθολόγια καὶ ὑπομνήματα ρητῶς ἀναγράφουσιν ὅτι «Πρώτη ὅπου εἶδε ἀναστάντα τὸν Χριστόν, εἶναι ἡ Κυρία Θεοτόκος, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ.» «Πρώτη ἡ Ἀνάστασις τῇ τοῦ Θεοῦ Μητρὶ γνώριμος γίνεται» 24).

Ὁ Συγγραφεὺς συγκαταβαίνων δέχεται ὅτι ὁ Χριστὸς συνήντησε τὴν Παναγίαν αὐτοῦ Μητέρα μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων Γυναικῶν, καίτοι, λέγει, τοῦτο οὐδαμοῦ τῶν Εὐαγγελίων σημειοῦται· οὐδέποτε ὅμως δύναται νὰ δεχθῇ ***ὅτι αὐτὴν πρώτην συνήντησε***· μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ναί, ἰδιαιτέρως ὅμως ὄχι· ἂν ἐμελέτα ὅμως τοὺς ὑμνογράφους τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τὸν θεολογικώτατον καὶ δογματικώτατον, τὸ καύχημα καὶ ἐγκαλλώπισμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν κορυφαῖον τῶν ὑμνῳδῶν τὸν ἐν Ἁγίοις θειότατον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, θὰ ἐμάνθανεν ὅτι ὁ Χριστὸς συνήντησε τὴν Παρθένον ***ἰδίᾳ*** καὶ οὐχὶ κοινῇ μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ ἄλλων μαθητῶν· ***Ὁ Ποιητὴς πάντοτε διαστέλλει τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Μητέρα αὐτοῦ, ἀπὸ τὴν πρὸς τὰς Μυροφόρους***:

Τῶν Μυροφόρων

«Ἐν τῇ τοῦ Πάσχα μεγαλειότητι, φαιδρυνθέντες οἱ πιστοί, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν ἀγαλλιασώμεθα· καὶ κροτοῦντες τὰς χεῖρας ἐν αἰνέσει μεγαλύνωμεν τὸν ἀναστάντα ἐκ τάφου Χριστὸν τὸν Θεόν, ***καὶ γυναιξὶ μυροφόροις ὀφθέντα ἐν χαρᾷ***· καὶ βοήσωμεν λέγοντες· ὁ καταργήσας

---

23) Χριστὸς καὶ Παναγία, σελ. 3.

24) Μέγας Συναξαριστὴς Κων. Χρ. Δουκάκη Ἀθῆναι 1897 Τομ. ΙΔ΄. Ὑπόμνημα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα. Ἀνθολογία τοῦ ὅλου Ἐνιαυτοῦ παρὰ Ν. Γλυκᾷ 1832 σελ. 638. Πάντα τὰ ἐν χρήσει τῇ Ἐκκλησίᾳ Πεντηκοστάρια ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

τὸν θάνατον τῇ τριημέρῳ ἀναστάσει σου, μόνε Παντοδύναμε Σωτήρ, ἐξελοῦ τὸν λαόν σου ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου, φιλάνθρωπε.» 25)

Ἕτερον

«Πάσχα χαρμοσύνως ἡμῖν ἐπέφανε τοῖς ἐν σκιᾷ καθημένοις τῆς φθορᾶς καὶ ἐν σκότει τῶν δεινῶν ἁμαρτιῶν. Πάσχα ἅγιον καὶ πρὸς ἀφθαρσίαν ἐκ τῆς φθορᾶς διάβασις· ἀγάλλεσθε δυνάμεις οὐράνιαι καὶ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις φαιδρῶς εὐφράνθητι πᾶσα, ὅτι Χριστὸς σήμερον τὸν Ἅδην σκυλεύσας ἐξανέστη, καὶ ***Μυροφόρους ἐξαπέστειλε*** τοῖς Ἀποστόλοις τὴν Ἀνάστασιν αὐτοῦ ἐν χαρᾷ κηρῦξαι: Χριστὸς Ἀνέστη.» 26)

Ἕτερον

«Ἄγγελοι σκιρτήσατε· ἀγαλλιᾶσθε γηγενεῖς καὶ πανηγυρίσατε χαρμονικῶς, ὅτι Χριστὸς ἀνέστη, κράτος καθελὼν θανάτου, καὶ κόσμον ἀφθαρτίσας, ***ὤφθη τε Μυροφόροις*** τριήμερος ἐκ τάφου, ὡς ἐκ παστοῦ νυμφίος...» 27).

Ἕτερον

«Ὦ φύλακες Ἰουδαίων τί ἀγρυπνεῖτε ματαίως; σῶαί εἰσιν αἱ σφραγῖδες, ἀλλ' ὁ ταφεὶς ἐξανέστη, ὁ ἄγγελος προσεφώνει αὐτοῖς· ***καὶ γυναιξὶ Μυροφόροις*** τὸ χαίρετε ὁ Δεσπότης ἐβόα· ἄπιτε μαθηταῖς μου καὶ τὴν ἐμὴν ἀνάστασιν κηρύξατε ἐκβοῶσαι: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν.» 28)

Εἰς τὰ ᾄσματα ταῦτα οὐδαμοῦ ἡ Θεοτόκος μνημονεύεται διότι ἡ Θεοτόκος μόνη ἰδιαιτέρως εἶδεν τὸν Ἀναστάντα ἐκ τάφου Υἱὸν αὐτῆς, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἱερὸς Ποιητὴς ἰδιαίτερα ᾄσματα δι' αὐτὴν ὡς ἑξῆς ἔμελψεν:

«Ἀγγελικαὶ Δυνάμεις ἐπὶ τὸ μνῆμά σου καὶ οἱ φυλάσσοντες ἀπενεκρώθησαν· καὶ ἵστατο Μαρία ἐν τῷ τάφῳ ζητοῦσα τὸ ἄχραντόν Σου, Σῶμα· Ἐσκύλευσας τὸν Ἅδην μὴ πειρασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ. ***Ὑπήντησας τῇ Παρθένῳ*** δωρούμενος τὴν ζωήν· ὁ ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν Κύριε δόξα σοι.» 29) Ἡ Ἐκκλησία κατὰ πᾶσαν ἑβδόμην ἑβδομάδα ψάλλει τὸ Ἀναστάσιμον τοῦτο Ἀπολυτίκιον, ἀλλ' ὁ Σ. Σ. τὸ ἠγνόησεν. Ἡ Ἐκκλησία ἐπίσης κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ψάλλει:

---

25) Πρ. Λεοντουπόλεως Σωφρονίου ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἐν «Νέα Σιών» ἔτος ΚΔ. 1932 τόμ. ΚΖ. τεῦχ. Η. σελ. 465. Βλέπε καὶ σελ. 450. 462. 463.

26) Ἔνθα ἀνωτέρω Σελ. 454.

27) Ἔνθα ἀνωτέρω Σελ. 454.

28) Ἔνθα ἀνωτέρω Σελ. 456.

29) Ἀπολυτ. ἤχου Πλ. Β'.

« Ἐκ νεκρῶν ***ἰδοῦσα τὸν σὸν υἱόν***, ἄχραντε Παρθένε, ἀναστάντα θεοπρεπῶς, χαρᾶς ἀνεκφράστου ἡ κτίσις ἐπληροῦτο, αὐτὸν δοξολογοῦσα, καὶ ***Σὲ γεραίρουσα.*** » 30) Ἀλλ' ὁ μουσικολογιώτατος Συγγραφεὺς καὶ τοῦτο ἠγνόησε, ὡς ἠγνόησε καὶ τόσα ἄλλα σχετικὰ ᾄσματα ψαλλόμενα συνήθως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς:

« Τοῖς Μαθηταῖς συνέχαιρες, Θεοτόκε Παρθένε, ***ὅτι Χριστὸν ἑώρακας*** ἀναστάντα ἐκ τάφου. » 31)

Ἕτερον

« ***Τὸν Σὸν υἱὸν ὡς ἔβλεψας ἀναστάντα ἐκ τάφου*** Τριήμερον Θεόνυμφε, Παναγία Παρθένε... » 32) καὶ λοιπά.

Ὁ Συγγραφεὺς Σιωνίτης ὑπάρχων καὶ συνεπῶς λαμβάνων τὴν « Νέαν Σιών », ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τὰ ἐν αὐτῇ δημοσιευόμενα ᾄσματα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀλλ' ἀτυχῶς καὶ ταῦτα ἠγνόησεν. Ἡμεῖς τὰ ἀναδημοσιεύομεν:

« ὅνπερ τὸ πρὶν ἡ Παρθένος ἐν τῷ Σταυρῷ καθορῶσα ὀδυνηρῶς ἐκόπτετο, τοῦτον ***κατιδοῦσα ἰδοὺ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα***, χαρᾶς ἀφάτου πεπλήρωται... » 33)

Ἕτερον

«Τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς ἐγέρσεώς σου Κύριε, τὰ σύμβολα δεξαμένη πρὸς τοῦ Ἀγγέλου ἡ Παρθένος Μήτηρ σου καὶ μετ' ὀλίγον ***σὲ τὸ ἄδυτον φῶς θεασαμένη ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα***, καὶ τῶν ἀχράντων ποδῶν σου ἀψαμένη, χαρᾶς ἀφάτου πλησθεῖσα τοῖς Ἀποστόλοις δραμοῦσα χαίρετε ἔλεγεν...» 34)

Ἕτερον

«Ηὔγασε τὸ φῶς τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ***Τὸν ὡραῖον γὰρ ἐν κάλλει Υἱόν σου, Θεοτόκε, κατιδοῦσα ἐκ τάφου ἀναστάντα***, τῶν προτέρων ὀδυνῶν ἐπιλέλησαι· ***αὐτὸς δέ σοι τὸ χαῖρε προσεφθέγξατο ὡς χαρᾶς αἰτία τῷ κόσμῳ γενομένῃ***· δι' ὃ λευχειμονοῦσα ἡ κτίσις καὶ ὁ Χριστόκλητος λαός, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν, ἀλλήλους περιπτυσσόμενοι ἐν ἀγαλλιάσει κράζομεν: Χριστὸς Ἀνέστη.» 35)

---

30) Τριαδικὸς Κανών.

31) Ἀν. Θεοτοκίον Ἦχου Α'.

32) Θεοτοκ. Ἀναστ. Θ' Ἐξαποστειλαρίου.

33) Νέα Σιὼν Κ. Δ. τεῦχ. Η' Σελ. 456.

34) Ἔνθα ἀνωτέρω Η' σελ. 456

35) Ἔνθα ἀνωτέρω τεῦχ. Θ. σελ. 517.

Αὐτή, Σεβασμιώτατε, εἶναι ἡ καθολικὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας: ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου τῇ Παναγίᾳ αὐτοῦ Μητρὶ ***πρώτῃ*** τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως μετέδωκεν. 36)

Οἱ ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἁγιώτατοι καὶ δογματικώτατοι ὡς Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, δὲν ψάλλουν ᾄσματα τῆς φαντασίας των, ἀλλ' ἐκδηλοῦν ἐκφαντορικῶς τὴν ἀδιάκοπον παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων αἰώνων. Τὰ δὲ ᾄσματα αὐτῶν ἀριστουργήματα ὄντα ποιήσεως, εἶναι συνάμα ψυχολογικώτατα ἐκ τοῦ πνεύματος τῶν εὐαγγελίων ἐκπορευόμενα· ὁ τολμῶν νὰ ἀρνηθῇ τοῦτο εἶναι ἀμελέτητος, ἵνα μὴ ἄλλως χαρακτηρίσωμεν αὐτόν. Ἐκ πλήθους ὁμοίων ἀντιγράφομεν ὀλίγα μόνον, συνιστῶντες τῷ Σ. Συγγραφεῖ νὰ τὰ μελετήσῃ ἐμβριθῶς.

«Σφαγήν σου τὴν ἄδικον, Χριστέ, ἡ Παρθένος βλέπουσα ὀδυρομένη ἐβόα σοι, Τέκνον γλυκύτατον, πῶς ἀδίκως πάσχεις; Πῶς τῷ ξύλῳ κρέμασαι, ὁ πᾶσαν γῆν κρεμάσας τοῖς ὕδασι; ***Μὴ λίπῃς μόνην με***, εὐεργέτα πολυέλαιε, τὴν Μητέρα καὶ δούλην σου, δέομαι».

Ἄλλο

«Ρομφαία διῆλθεν, ὦ υἱὲ (ἡ Παρθένος ἔλεγεν, ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς ἔβλεψε Χριστὸν κρεμάμεον) τὴν ἐμὴν καρδίαν καὶ σπαράσσει Δέσποτα ὡς πάλαι Συμεὼν μοι προέφησεν· ἀλλὰ ***ἀνάστηθι*** καὶ ***συνδόξασον***, Ἀθάνατε, τὴν Μητέρα καὶ δούλην σου δέομαι.

Ἕτερον

«Τίς σε κατ' ἀξίαν ἐπαινέσει καὶ μακαρίσει, Κόρη Θεόνυμφε, ὑπὲρ τῆς διὰ σοῦ γεγονυίας τῷ Κόσμῳ ἀπολυτρώσεως; εὐχαριστοῦντες οὖν κραυγάζομεν λέγοντες· χαῖρε ἡ τὸν Ἀδὰμ θεώσασα καὶ τὰ διεστῶτα συνάψασα· χαῖρε φωτίσασα τὸ γένος ἡμῶν ***τῇ φωτοφόρῳ Ἀναστάσει*** τοῦ Υἱοῦ σου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Σὲ γὰρ χριστιανῶν τὸ γένος, ἀπαύστως μεγαλύνομεν». 37)

Ἕτερον

«Ἀνάπλασιν καὶ ζωὴν διὰ σοῦ δευτέραν γινώσκομεν ἄχραντε Μαρία, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῇ γαστρί σου φυραθέντα τὸν Κτίστην τῆς

36) Ἐκ παίδων δέ, ὡς γράφει, Ἁγιοταφίτης ὑπάρχων, ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Πανιέρῳ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως ὑπάρχει «παρεκκλήσιον τῆς Παναγίας ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστὸς ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Μητέρα του μετὰ τὴν Ἀνάστασιν» (Νέα Σιὼν ἔτος ΚΗ' 1936 τεῦχος Δ' Σελ. 191. 198.) καὶ ὅτι ὑπάρχει πάλιν ἐν αὐτῷ ***ἕτερον*** προσκύνημα «ὅπου ὁ Χριστὸς ἐνεφανίσθη εἰς Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν.» (Ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 192.)

37) Παρακλητ. Θεοτοκίου Ἦχου Β'

Κτίσεως, καὶ ***ἀναστήσαντα ἡμᾶς***, ἐκ τοῦ Ἅδου καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ζωὴν αἰώνιον παρεσχηκότα ἡμῖν, τοῦ βοᾶν σοι Ἀειπάρθενε· χαῖρε ἡ συνάψασα τὰ κάτω τοῖς ἐπουρανίοις· χαῖρε ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ προστασία καὶ ἀντίληψις. Χαῖρε ἡ τῇ ***Ἀναστάσει τοῦ Υἱοῦ Σου φαιδρύνουσα τὰ σύμπαντα***, καὶ παρέχουσα τῷ Κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος» 38)

Ἕτερον

«Μὴ ἐποδύρου μου, Μῆτερ, καθορῶσα ἐν τάφῳ, ὃν ἐν γαστρὶ ἄνευ σπορᾶς, συνέλαβες υἱόν. *Ἀναστήσομαι γὰρ καὶ δοξασθήσομαι*, καὶ ὑψώσω ἐν δόξῃ ἀπαύστως ὡς Θεός, τοὺς ἐν πίστει καὶ ᾠδῇ σὲ μεγαλύνοντας.» 39)

Ἕτερον

«Ἐπάγην μὲν ὡς ἄνθρωπος, ἐν ξύλῳ καὶ νενέκρωμαι καὶ ἐν τάφῳ κατετέθην ὡς θνητός. Ἀλλ' ὡς Θεὸς ἐν δόξῃ, Μῆτερ ἁγνὴ Παρθένε, πάλιν ***ἀνίσταμαι*** τριήμερος.» 40)

Ἕτερον

«Τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς θείας καὶ λαμπροφόρου *ἐγέρσεως τοῦ Υἱοῦ σου* καὶ Θεοῦ ἡμῶν, Θεοτόκε Παρθένε, ἑορτάζοντες ***σὲ*** ὡς αἰτίαν τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἀνυμνοῦμεν . . .» 41)

Ἕτερον

«Πάσχα σε, Θεοτόκε, μετὰ τὸ Πάσχα γινώσκομεν, καὶ χαρμονικῶς ἐκβοῶμεν σοι ***ἀνάστησον*** ἡμᾶς ἐκ λάκκου τῆς ἁμαρτίας.» 42)

Ὕμνοι πάντες ἀρχαιοπρεπεῖς, σοβαροί, εὐαγγελικοί, ψυχολογημένοι, ἀντάξιοι τοῦ μεγάλου ὀρθοδόξου Ποιητοῦ αὐτῶν καὶ τῆς ὑμνουμένης Παναγίας Μητρὸς τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος γλυκυτάτου Υἱοῦ καὶ Κυρίου ἅμα αὐτῆς.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Δύσει ἐπεκράτει ἡ παράδοσις αὕτη. Οὕτω ὁ Μεδιολάνων ἱερὸς Ἀμβρόσιος εἰς τὸ Βιβλίον του «De Virginitate» 43) γράφει: Vidit ergo Maria resurrectionem Domini et *prima vidit*. Vidit et Maria Magdalena.

38) Παρακλ. Θεοτ. ἤχου Γ'
39) Παρακλ. ᾠδὴ τῆς Θ. Παρασκευῆς ἤχου Πλ. Β'.
40) Παρακλ. Θεοτ. Ἀποστ. Αἴνων Πέμπτης ἤχου Πλ. Β'.
41) Νέα Σιὼν Δαμασκηνὸς ΚΔ' 1932. Τεῦχ. Θ' σελ. 528.
24) Ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 530.
43) Κεφάλαιον Γ', παράγρ. 14. Migne MPL, Τόμ. 16, 283.

Ὁ Συγγραφεὺς ἀγνοήσας τὴν ὁδόν, ἣν Πατέρες, καὶ ὑμνῳδοί, καὶ ὅσιοι, καὶ εὐσεβεῖς Χριστιανοί, καὶ πᾶσαι «αἱ ὑψηλαὶ ψυχαί» ἠκολούθησαν ἀποδεχόμενοι καὶ πιστεύοντες τὸν Χριστὸν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Μητέρα αὐτοῦ ἐμφανισθέντα, Αὐτὸς ἀκολουθεῖ τὴν βασιλικήν, ὡς λέγει, ὁδόν, ἐνθουσιῶν ὅτι ἔχει συνοδοιπόρον καὶ τὸν Τρύφωνα Εὐαγγελίδην, ὅστις φαντάζεται τὴν Παναγίαν ὁδοιποροῦσαν πρὸς τὸν Γολγοθᾶν μετὰ τῶν ἄλλων Μαθητριῶν καὶ Μαθητῶν, ἀλλ' ὅτι ἔμεινεν ***ὀπίσω*** ἐγκαταλελειμένη ***καὶ*** ὑπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ Ἰωάννου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ὡρῶν ἐνεπιστεύθη αὐτήν! ***Καὶ ὅμως τίς εἶδεν*** ἂν τὴν ὥραν ἐκείνην καθ' ἥν οὗτοι ἀφίνουσι τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἐγκαταλελειμένην καὶ τρέχουσαν κατόπιν τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἂν Αὐτὴ ἔβλεπε πράγματι τὸν υἱόν της εὐαγγελιζόμενον εἰς αὐτὴν «τὸ χαῖρε», πρὶν ἢ ἔτι ἀπαντήσῃ ταῖς Μυροφόροις λέγων αὐταῖς «Χαίρετε» [44]). Τοῦτο οἱ βαθεῖς μελετηταὶ τῶν θείων Γραφῶν καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ εὐσεβὴς Ἰατρὸς θεωροῦσι φυσικὸν καὶ ἐπιβεβλημένον μάλιστα οἱ Εὐαγγελισταὶ νὰ ***σιγήσωσι*** προκειμένου περὶ ἰδιαιτέρας συναντήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας αὐτοῦ Μητρός, ὡς ἀφορώσης τῆς συναντήσεως Αὐτὴν καὶ Αὐτὸν μόνον, ὡς ἐσίγησαν πάντοτε διὰ τὸν οἰκογενειακὸν βίον Μητρὸς καὶ Υἱοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἄγγελος εὐαγγελιζόμενος ταῖς Μυροφόροις γυναιξὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἔλεγεν: «***εἴπατε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν***» [45]). «Ἀλλ' ὑπάγετε εἴπατε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν» [46]) «Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς» [47]). «Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς Μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ». [48]) Καὶ οἱ μὲν Εὐαγγελισταὶ δὲν ἔγραψαν· οἱ Χριστιανοὶ ὅμως ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων πάντοτε ἐπίστευσαν ὅτι ὁ Χριστὸς τὴν Μητέρα του εἶδε τὸ πρῶτον μετὰ τὴν Ἀνάστασιν του· ἡ πίστις δὲ αὕτη ἀπεκρυσταλλώθη ὑπὸ τοῦ Τατιανοῦ εἰς τὸ «Διὰ τεσσάρων Εὐαγγέλιον» αὐτοῦ [49]). Τὸ ὅτι ὅμως αἱρετικὸς ὡς ὁ Τατιανὸς ἀνέγραψε τοῦτο ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι παρουσιάσθη ἀπόκρυφον Εὐαγγέλιον «Τὸ κατὰ Μαριάμ», περιέχον τόσας ἀσυστάτους ἀποκαλύψεις τῆς Θεοτόκου πρὸς τοὺς Μαθητὰς τοῦ Κυρίου, ὡς

44) Ματθ. κη', 9.
45) Ματθ. κη', 7.
46) Μάρκ. ιστ', 7.
47) Λουκᾶ κδ', 9.
48) Ἰω. κ', 18.
49) Μὴ ἔχοντες πρόχειρον τὸ Διὰ τεσσάρων Εὐαγγέλιον ἀδυνατοῦμεν νὰ διαπιστώσωμεν, ἂν ὄντως ὁ Τατιανὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ ἀναφέρῃ τοῦτο.

ἐξ αὐτοῦ δῆθεν προερχομένας, ἀλλ' οὔσας ἔργον τῶν Γνωστικῶν, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εἰρηναίου, ***ἡ γνησία Παράδοσις τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων παρεθεωρήθη***, καὶ μόνον βραδύτερον, ὅταν πλέον κατεπολεμήθη ἡ αἵρεσις τῶν Γνωστικῶν, ἀνέλαμψε καὶ πάλιν, ὥστε καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ κύρους τοῦ Μεγάλου Ἀμβροσίου ἀδεῶς νὰ ἀναφέρωσιν αὐτὴν καὶ νὰ πιστεύσωσιν αὐτήν· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ὑμνολογία νὰ χρησιμοποιῇ αὐτὴν πρὸς ὕμνον τῆς Θεοτόκου· ὥστε ἡ δοξασία αὕτη πῶς δὲν εἶναι μεταγενεστέρα εὐσεβὴς ἐπινόησις, ὡς ἐγράφη οὐχὶ ὀρθῶς.

Ὁ Συγγραφεὺς θέλει νὰ εἰρωνευθῇ τὸν Ἰατρὸν Λαγουδάκην ὡς «ἐμπνεόμενον κατὰ τὰς νύκτας», ὡς «κατὰ θείαν ἔμπνευσιν» γνωρίσαντα τὰ περὶ τῆς πρώτης συναντήσεως τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Μητέρα του. Καὶ τί νομίζει; Μόνος ὁ Διάβολος δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ, ὁ δὲ Θεὸς ἀδυνατεῖ νὰ φωτίσῃ, τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν! Ἂν ὁ Ἰατρὸς εἶναι ἄξιος τῶν εἰρωνειῶν αὐτοῦ, τότε ἂς εἰρωνευθῇ καὶ τὸν ἐν Ἁγίοις Ρωμανὸν τὸν Μελῳδόν, ἂς εἰρωνευθῇ καὶ τὸν ἱερὸν Μητροπολίτην Ἐφέσου Μάρκον τὸν Εὐγενικόν, τὸν στερρὸν τοῦτον τῆς Ὀρθοδοξίας πρόμαχον γράφοντα περὶ τοῦ Ρωμανοῦ:

« Ποιητὴς τοῦ Κοντακίου εἶναι ὁ θαυμάσιος Ρωμανός· οὗτος ἔλαβε τὸ χάρισμα τοῦτο παρὰ τῆς Θεοτόκου, ἐμφανισθείσης αὐτῷ καθ' ὕπνον καὶ δούσης τόμον χάρτου· εἶπε δὲ αὐτῷ, ἵνα αὐτὸν καταφάγῃ· ἐκπληρώσας τοῦτο ὁ Ρωμανὸς ἠγέρθη εὐθὺς ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐδόξασε τὸν θεόν· (τοῦτο συνέβη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ) εἶτα ἀνέβη τὸν ἄμβωνα καὶ ἤρξατο ψάλλειν « Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει . . . » [50]).

(συνεχίζεται)

[50]) Ἀρχιμανδρίτου Καλλίστου Μηλιαρᾶ, Ἱστορικὴ Ἐπισκόπησις τοῦ Τριῳδίου, τὸ σχέδιον καὶ ὁ καταρτισμὸς αὐτοῦ. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς « Νέας Σιὼν », Ἱεροσόλυμα, 1934. σελ. 48.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Η Α. Θ. Παναγιότης καὶ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα παρέμεινεν ἐφησυχάζουσα ἐν τοῖς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ Πατριαρχικοῖς διαμερίσμασι.

Πατριαρχικὸς Ναός.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτυρος καὶ Πανευφήμου Εὐφημίας (11 μ.) ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐν ᾧ εὕρηται ἀποτεθησαυρισμένον τὸ ἱερὸν λείψανον τῆς Ἁγίας, κατὰ μὲν τὸν τελεσθέντα τῇ προτεραίᾳ πανηγυρικὸν Ἑσπερινὸν ἐχοροστάτησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος, αὐθημερὸν δὲ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰωακείμ. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου ἱεροδιάκονος κ. Μελίτων. Τὸ ἱερὸν λείψανον τῆς ἁγίας ἐξετέθη, κατὰ τὴν τάξιν, εἰς προσκύνησιν τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ἀθρόως προσελθόντος, ἐπὶ ἑβδομάδα.

— Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐφησυχασάσης κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐν Χάλκῃ, ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς τοῦ μηνὸς ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν τάξιν, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

— Ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῶν Γάλλων (14 μ.) τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς τὴν ἐνταῦθα Γαλλικὴν Πρεσβείαν διεβίβασεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν Γενεθλίων τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ Β' (21 μ.) ἐξεφράσθησαν τῷ ἐνταῦθα Γενικῷ Προξενείῳ τῆς Ἑλλάδος τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀοιδίμου Βασιλομήτορος Μαρίας τῆς Ρουμανίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης αὐθημερὸν μὲν ἀποστείλασα τὸν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Ἀδαμάντιον μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου παρὰ τῷ ἐνταῦθα Ἐξοχωτάτῳ Πρεσβευτῇ τῆς Ρουμανίας κ. Ἀλ. Τελεμὰκ διεβίβασε διὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος βαθύτατα συλλυπητήρια ἀπὸ μέρους Αὐτῆς τε καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τὴν Κυριακὴν δὲ (24 μ.), ἡμέραν τῆς κηδείας, ἀναγνοῦσα ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐν Χάλκῃ, Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς τῆς ἀοιδίμου Βασιλομήτορος, ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα τῆς Ρουμανίας Κάρολον τὸν Β' τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, εἰς ὃ ἐλήφθη τὸ ὁμοίως κατωτέρω καταχωριζόμενον ἀπαντητικὸν τηλεγράφημα τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Αὐτοῦ Μεγαλειότητα Βασιλέα
Κάρολον τὸν Β',
Βουκουρέστιον.

Βαθείᾳ λύπῃ ἐπληροφορήθημεν θάνατον προσφιλοῦς Μητρὸς Ὑμετέρας εὐσεβεστάτης Μεγαλειότητος. Ἐκφράζοντες βαθύτατα συλλυπητήρια Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν εὐχόμεθα Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσῃ μακαρίαν Αὐτῆς ψυχήν, παραμυθήσῃ δὲ Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, εὐσεβῆ Βασιλικὸν Οἶκον.

24/7/938.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως *Βενιαμίν.*

Βουκουρέστιον
Βασιλικὰ 'Ανάκτορα.

29/7/938.

Πατριάρχην Βενιαμίν,
'Ισταμπούλ.

Εὐχαριστῶ εἰλικρινῶς 'Υμετέραν Παναγιότητα διὰ τοὺς ἀγαθοὺς παραμυθητικοὺς λόγους, οὕς μοι ἀπηύθυνεν ἐπὶ τῷ μεγάλῳ μου πένθει.

Κάρολος.

— Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς 'Αγίας Τριάδος Σταυροδρομίου ἐτελέσθη ἐπιμνημόσυνος δέησις, προεξάρχοντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ.

Κατ' αὐτὴν παρέστησαν αἱ 'Αρχαὶ καὶ ἅπαν τὸ Διπλωματικὸν καὶ τὸ Προξενικὸν Σῶμα. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντεπροσώπευσεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως.

Χειροτονία καὶ διορισμὸς ἱερέως.

Χηρευσάσης μιᾶς τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῆς Κοινότητος Ταταούλων προεκρίθη ἐξ ἀποφάσεως τῆς Π. Κ. 'Εκκλησιαστικῆς 'Επιτροπῆς, καί, μετὰ ἔγκρισιν τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου χειροτονηθεὶς εἰς Πρεσβύτερον, διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς 'Ιερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς διάκονος καὶ ἱεροκῆρυξ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Προπόδων Ταταούλων ἱερολογ. κ. Τιμόθεος Παζαρίδης. Τὸν εἰρημένον ἐχειροτόνησεν ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου Ταταούλων τῇ 17ῃ τοῦ μηνὸς ὁ σεβ. Μητροπολίτης Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανός.

'Αφίξεις — 'Αναχωρήσεις.

— Τῇ 29ῃ τοῦ μηνὸς ἐπανέκαμψεν ἐξ 'Αθηνῶν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Αἴνου κ. Γερμανός. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐν τῷ σταθμῷ ἐχαιρέτισεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολογ. Μ. 'Αρχιδιάκονος κ. Γρηγόριος.

— Τῇ 16ῃ τοῦ μηνὸς ἀνεχώρησεν εἰς 'Ελλάδα πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ οἰκείων αὐτοῦ, μετάβασιν δὲ καὶ εἰς Ἅγιον Ὄρος ὁ σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανός, Σχολάρχης τῆς 'Ιερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Μετὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος, χάριν ἐπισκέψεως τοῦ 'Αγίου Ὄρους, ἀνεχώρησε καὶ ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς πανοσιολ. 'Αρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνοδικαὶ συνεδρίαι.

Καὶ τῶν κατὰ τὸν παρόντα μῆνα συνεδριῶν τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προήδρευσεν ὁ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος.

'Ι. Μητρόπολις Ρόδου.

Συνοδικῇ ἀποφάσει διὰ σεπτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων ἐξεφράσθησαν τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Ρόδου κ. 'Αποστόλῳ τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς 'Εκκλησίας ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιότητος τῆς ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ ποιμαντορικῆς μερίμνης τῆς Μητροπόλεως ταύτης. 'Η Α. Σεβασμιότης ἀπήντησεν εὐχαριστοῦσα εὐγνωμόνως.

— Μετ' ἐξαιρέτου λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας ἐκκλησιαστικῆς ἐτελέσθη ὁ ἑορτασμὸς τῆς ὡς ἄνω 25ετηρίδος. 'Η τελετή, διοργανωθεῖσα ἀπὸ καιροῦ ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς, ἀπέδειξε τρανότατα τὴν βαθεῖαν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ἣν τὸ πλήρωμα τρέφει πρὸς τὸν ἀρχιερέα αὐτοῦ. Κλῆρος καὶ λαὸς τῆς ὑπαίθρου κατῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἵνα ὑποβάλῃ τὰ σέβη του εἰς

τὸν ποιμενάρχην του· πολλαὶ ἀντιπροσωπεῖαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Δωδεκανήσου προσῆλθον ἵνα τιμήσωσι τὴν Α. Σεβασμιότητα, ὁ δὲ Ἐξοχ. Γεν. Διοικητὴς διὰ καταλλήλου ἀντιπροσωπείας διεβίβασεν Αὐτῇ τὰς συγχαρητηρίους αὐτοῦ προσρήσεις. Κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου ἀνεγνώσθη ἀπ' ἄμβωνος τὸ σεπτὸν Πατριαρχικὸν Εὐχετήριον Γράμμα, μεθ' ὃ ἐψάλη ὁ Πατριαρχικὸς πολυχρονισμός. Μετὰ τὴν θ. λειτουργίαν ἐπηκολούθησεν ἐπίσημος ὑποδοχὴ ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ, καθ' ἣν ἐγένοντο ὑπὸ διαφόρων ἐπίκαιροι προσφωνήσεις, εἰς ἃς ἀπήντησεν ἡ Α. Σεβασμιότης ἐξιστορήσασα ὑπὸ μορφὴν λογοδοσίας τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔργον. Ὁ πολυχρονισμὸς τῆς Α. Σεβασμιότητος καὶ ἡ ὑποβολὴ τῶν συγχαρητηρίων ὑπῆρξεν ἡ κατακλεὶς τῆς ὅλης τελετῆς.

Ἅγιον Ὄρος.

Παρεσχέθη ἄδεια πρὸς μετάβασιν εἰς Ἅγιον Ὄρος τῷ ἀρχιμανδρίτῃ κ. Δημητρίῳ Μπάλφουρ, τῷ Πρωθιερεῖ κ. Πέτρῳ Μπελοβίδωφ, τῷ ρουμάνῳ ἱερεῖ κ. Κομάνῳ, τῷ καθολικῷ ἱερομονάχῳ, κ. Μάρκῳ Μανδαλᾷ, Διευθυντῇ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Κρυπτοφέρρης ἐν Ρώμῃ, τοῖς ἱεροδιακόνοις κ.κ. Ραφαὴλ Σαμιὲ καὶ Ἠλίᾳ Μουάατ, μαθηταῖς τῆς Ἱερᾶς Θ. Σχολῆς Χάλκης, τοῖς κ.κ. Γεωργίῳ Ὀστρογόρσκῃ καὶ Βλαδιμήρῳ Μόσιν, Καθηγηταῖς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βελιγραδίου καὶ τῷ φοιτητῇ τῆς Θεολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν κ. Πέτρῳ Σομπολέφσκῃ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Προσκυνηματικὴ κίνησις.

Ἐδημοσιεύθησαν ἐσχάτως ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τύπῳ (Λόγος Βαρσοβίας VI, 12. — Ἐκκλησιαστικὸς Ἀγγελιοφόρος Σόφιας XXXIX, 27) πληροφορίαι περὶ μιᾶς ἐκ τῶν κυριωτέρων ὀρθοδόξων ἐκκλησιαστικῶν ὀργανώσεων τῆς Γιουγοσλαυίας — τῆς ***Προσκυνηματικῆς Κινήσεως***. Κατὰ τὰς πληροφορίας ταύτας ἡ κίνησις αὕτη ἐνεφανίσθη ἀμέσως μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον καὶ ἐν μικρῷ σχετικῶς χρονικῷ διαστήματι διεδόθη εὐρύτατα παρὰ τῷ ὀρθοδόξῳ σερβικῷ λαῷ. Καὶ προσεκολλήθησαν μὲν εἰς αὐτὴν κατ' ἀρχὰς καὶ διάφοροι αἱρετικοί, τοῦθ' ὅπερ παρέσχε ποτὲ ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν μετὰ προσοχῆς νὰ ἀποβλέψῃ πρὸς αὐτήν, πολὺ συντόμως ὅμως παρουσιάσθη ὡς καθαρὰ ἐκκλησιαστικὴ κίνησις καὶ σήμερον καθ' ὁλοκληρίαν εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπόκειται εἰς αὐτήν. Ἡ ὀργάνωσις αὕτη ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ χωρικῶν, καίτοι ἔχουσι προσχωρήσῃ εἰς αὐτὴν καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ μεμορφωμένου κόσμου. Ἀριθμεῖ σήμερον 350 ἀδελφότητας, ἐκδίδει ἴδιον περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον ***ὁ ἱεραπόστολος*** καὶ ἕτερον ὑπὸ τὸν τίτλον ***ὁ μικρὸς ἱεραπόστολος***, ἐκτυπούμενα μὲ μεγάλα στοιχεῖα, ἐπὶ καλοῦ χάρτου καὶ εἰς 35.000 περίπου ἀντίτυπα κατὰ μῆνα χωρὶς εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν νὰ συμπεριλαμβάνωνται τὰ ἑκάστοτε ἐκδιδόμενα ἰδιαίτερα φυλλάδια καὶ βιβλία.

Σκοπὸς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ὀργανώσεως εἶνε ἡ διαμόρφωσις πραγματικῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἐν τῇ πράξει, παρεκτὸς τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον ἄγουσι τὰ μέλη τῆς Κινήσεως, ἡ ζωὴ τῆς ὀργανώσεως ταύτης ἐκδηλοῦται εἰς διοργανώσεις προσκυνημάτων εἰς τόπους ἱερούς, εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν, ὡς ἐπίσης καὶ

εἰς μοναστήρια καὶ ἱεροὺς ναοὺς ἐν Σερβίᾳ εὑρισκομένους, ἐν ὁλοημέρῳ προσευχῇ, ἀναγνώσει τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Χάρις εἰς τὴν προσκυνηματικὴν κίνησιν τὰ σερβικὰ μοναστήρια ἀποκτῶσιν ὁλονὲν περισσοτέρους μοναχοὺς καὶ εἰς τὰ μοναστηριακὰ σχολεῖα παρουσιάζονται πρὸς ἐγγραφὴν τόσον πολλοὶ μαθηταὶ ὥστε ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ πρόσληψις πάντων. Πᾶσα ἡ μοναστηριακὴ νεολαία, τόσον τῶν ἀνδρῴων ὅσον καὶ τῶν γυναικείων μονῶν προῆλθεν ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης.—Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλαι ἄλλοθεν πληροφορίαι καθ' ἃς ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία μεγάλας συναντᾷ δυσχερείας πρὸς καταρτισμὸν μοναχικοῦ κλήρου, τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος διαδοθέντος ἀρκούντως καὶ παρὰ τῷ ἄλλως εὐσεβεῖ σερβικῷ λαῷ. —

Αἱ πρὸς προσευχὴν συναθροίσεις, αἱ γινόμεναι ὑπὸ τῆς Κινήσεως καθ' ἑκάστην τριμηνίαν, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ ἐτήσιαι συνελεύσεις, ἀποτελοῦσι πραγματικὴν χαρὰν διὰ τὸν λαόν. Πολλὰ σερβικὰ χωρία ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὀργανώσεως ταύτης τελείως ἀνεγεννήθησαν. Ἐξηφανίσθη ἐξ αὐτῶν ἡ μέθη καὶ αἱ ὕβρεις καὶ τὰ καπηλεῖα ἐκλείσθησαν. Πλεῖστοι ἱεροὶ ναοὶ ἱδρύθησαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ταύτης.

Εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι διὰ πρώτην φορὰν ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς κινήσεως, προκαλεῖ αὕτη ἰσχυρὰν καὶ ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Καθὰ δημοσιεύει τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ρουμανίας ἀπεφάσισεν ὅπως πάντες οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἀνελλιπῶς προσέρχωνται εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, ὡσαύτως δὲ ἵνα ἐν παντὶ Κοινοτικῷ Γραφείῳ ὑπάρχῃ εἰκὼν καὶ κανδήλα, ἡ ὁποία νὰ καίῃ κατὰ πάσας τὰς ἐπισήμους περιστάσεις τῆς κοινοτικῆς ζωῆς